Poštnina plačana v gotovini.
Leto LXXIV., št. 37 Ljubljana, petek 14. februarja 1941 Cena Din 1.—

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvzemši nedelje in praznika. — Inserati do 80 petit vrst à Din 2, do 100 vrst à Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3, večji inserati petit vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 14.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knaflijeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101, SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Položaj v Rumuniji in Bolgariji

Evakuacija civilnega prebivalstva s petrolejskega ozemlja in rumunskih obmejnih krajev - Militarizacija državnih in zasebnih podjetij v Rumuniji - Bolgarija noče biti presenečena v razvoju vojnih dogodkov

Bukarešta, 14. febr. p. Včeraj je bila uradno demantirana vest, ki je bila razširjena v inozemstvu, češ da je Anglija napovedala Rumuniji vojno.

V diplomatskih krogih opozarjajo, da bodo normalni diplomatski odnošaji med Anglijo in Rumunijo prekinjeni šele potem, ko bo angleški poslanik zapustil rumunsko ozemlje.

Listi ponovno objavljajo navodila za zaščito pred letalskimi napadi. Dasiravno še ni bil objavljen noben odlok vlade glede evakuacije prebivalstva iz petrolejskega območja, so se mnoge družine po nasvetu vojaških oblasti že začele izseljevati. Prav tako zapušča civilno prebivalstvo luke ob Dunavu, zlasti Konstanco in Djurdjevo, v katerih se pretovarja petrolej za Nemčijo.

V uradnih krogih priznavajo, da je to rezultat sklepa vlade, ki bo v najkrajšem času objavljen. Do tega je prišlo zaradi bojazni da bi moglo angleško letalstvo z napadi na petrolejsko območje iz podunavske luke, preprečiti dobavo petroleja Nemčiji.

New York, 14. febr. e. (CBS). »International News Service« javlja, da **se je včeraj že pričela evakuacija petrolejskega področja iz raznih obmejnih mest ob bolgarski meji. Rumunske oblasti so svetovale oficirskim rodbinam, naj zapuste ta področja, ki bi lahko postala torišče bojev.**

Bukarešta, 14. febr. AA. (Stefani). **Včeraj je bil objavljen ukaz, s katerim se objavlja, da so bile militarizirane številne skupine državnih in zasebnih podjetij.**

Kovanci za vojno industrijo

Bukarešta, 14. febr. e. AA. (Tass). »Timpul« in »Universul« javljata, da bodo iz prometa vzeti kovanci po 1 in 2 leja. Listi navajajo, da si želi rumunska vlada na ta način zagotoviti znatne rezerve kovin, ki bodo uporabljene za vojno industrijo. Ta ukrep bo razširjen tudi na druge vrste kovancev.

Egiptski poslanik zapušča Bukarešto

Bukarešta, 14. febr. e. (Tr. Pre). Kakor se izve iz diplomatskih krogov bo egiptski poslanik v teku prihodnjega tedna zapustil Bukarešto, kjer pa bosta ostala dva uradna poslaništva za opravljanje tekočih poslov. Vesti, da bosta tudi turški in grški poslanik v kratkem zapustila rumunsko prestolico, se ne potrjujejo.

Kdaj bi se zabliskal bolgarski meč

Sofija, 14. febr. p. »Mir« posveča uvodnik položaju Bolgarije in piše med drugim:

Mir in nevmešavanje, to so želje, ki se kažejo z vseh strani. Med tistimi, ki to žele, smo tudi Bolgari, dasiravno vemo, da mir in sodelovanje v vojni nista odvisna samo od nas. Nihče ne ve, kako se bo sedanja vojna nadalje razvijala in kam vse so bo razširila. Nobenega dvoma ni, da bodo vojujoče se države pred odločilnim kocem poskušale pritegniti še razne manjše in večje države.

Bolgarija se zaveda, da je čuvanje miru do zadnjega trenutka neogibno potrebno, da bi mogli zbrati svoje sile in se zavarovati pred vsakim presenečenjem. V tej želji ne sme nihče gledati morebiti kake demoralizacije. Če pa pride do tega, da bo porušen mir in neodvisnost naše države, potem naj nihče ne dolži Bolgarov, če se bo zopet bliskal bolgarski meč.

Budimpešta, 14. febr. s. (Reuter). Madžarska agencija citira bolgarski radio, ki je javil, da želi Bolgarija dobiti preko grškega ozemlja izhod na Egejsko morje.

Londonsko mnenje

London, 14. febr. s. (Columbia B. S.) V angleških političnih krogih izražajo mnenje, da bi prihod nemške vojske v Bolgarijo utegnil privesti do ohladitve nemško-ruskih odnošajev.

Za kulturni dvig bolgarske vasi

Sofija, 13. febr. AA. (DNB). Ministrski predsednik dr Filov je sestavil poseben odbor, ki bo imel nalogo izdelati in izvesti petletni načrt za kulturni dvig vasi. Načrt je napravil bivši minister Bagrjanov.

Uspeh nemške razstave v Sofiji

Sofija, 14. febr. AA. (DNB). Tukajšnja razstava »Nova nemška gradbena umetnost« je bila včeraj zaprta z neverjetno velikim uspehom. V zadnjih treh tednih je razstavo obiskalo 25 000 ljudi. Dohodki pri vstopnini so bili izročeni predsedniku sofijske občine kot izreden dodatek za bolgarsko zimsko pomoč.

Po sestanku med maršalom Petainom in generalom Francom

Po informacijah iz Vichyja ne namerava španska vlada po sestankih v Bordigheri in Montpellieru spremeniti svoje zunanje politike

Vichy, 14. febr. e. Na povratku iz Italije sta prispela včeraj general Franco in zunanji minister Serrano Suner v Francijo, kjer sta bila gosta poglavarja francoske države maršala Petaina.

V Montpellieru je maršal Petain španskim gostom na čast priredil svečano kosilo ki so mu prisostvovali tudi admiral Darlan ter razni odlični diplomatični in politični predstavniki Francije.

Po kosilu je imel maršal Petain z generalom Francom daljši razgovor. Popoldne sta imela še en razgovor, kateremu sta prisostvovala tudi admiral Darlan in Serrano Suner.

Montpellier, 14. febr. AA. (Havas). Potem, ko se je maršal Petain poslovil od španskega državnega poglavarja generala Franca, je odšel k spomeniku padlim vojakom, ljudstvo pa ga je navdušeno pozdravljalo. Vse je bilo v zastavah. Maršal Petain je položil venec pred spomenik, nato pa se je odpeljal na kmetijsko šolo, ki stoji 3 km proč od Montpeliera.

Montpellier, 14. febr. AA. (Havas). Maršal Petain je uradno ob 20. uri zapustil Montpellier, ko je odpotoval s posebnim vlakom. Pred odhodom je Petain ostal v dolgem razgovoru s Pietrijem, francoskim veleposlanikom v Madridu. Med svojim bivanjem v Montpellieru je maršal Petain obiskal univerzo, ki ima najstarejšo medicinsko fakulteto v Evropi. Maršal Petain je tudi obiskal kmetijsko šolo, kjer je imel govor, v katerem je podčrtal, da se mora po premirju francoski narod vrniti h kmetijstvu. Ob 18. uri se je vrnil v prefekturo, pred katero ga je pozdravljala zbrana množica. Tam je Petain sprejel ugledne osebnosti iz vsega okrožja in je nato med burnim vzklikanjem množice odšel na postajo.

Madrid, 14. febr. AA. (Reuter). Generalissimus Franco je v četrtek zvečer prekoračil špansko mejo na poti iz Francije in je takoj nadaljeval potovanje v Madrid.

Vichy, 14. febr. s. (Columbia BS). Po tukajšnjih informacijah ne namerava španska vlada tudi po sestankih generala Franca z ministrskim predsednikom Mussolinijem in maršalom Petainom spremeniti svoje zunanje politike in ne namerava stopiti v vojno.

Madrid, 14. febr. s. (Reuter). Španski listi prinašajo o sestankih generala Franca z italijanskim ministrskim predsednikom **Mussolinijem in maršalom Petainom samo uradna poročila brez vsakih komentarjev. Edino glasilo Falange »Arriba« dostavlja k službenim komunikejem nekaj pripomb, v katerih izraža priznanje generalu Francu in Mussoliniju.**

Rezerviranost v Berlinu

Berlin, 14. febr. e. V tukajšnjih odločilnih krogih se vzdržujejo vsakega uradnega komentarja glede sestanka med Mussolinijem in generalom Francom, ker smatrajo, da spada ta sestanek v področje obeh sredozemskih sil Španije in Italije. Po mišljenju službenih krogov v Berlinu je ta sestanek nedvomno značilen za odnošaje med obema sredozemskima državama.

Glede predmeta tega razgovora je več verzij. Gre večinoma za domneve, toda za pravo ozadje se ni moglo izvedeti. V vsakem primeru je domneva, da bi bil general Franco prejel vlogo posredovalca za sklenitev premirja med Anglijo in Italijo, popolnoma brez podlage. Odgovorni činitelji nemške prestolnice smatrajo to verzijo, ki izhaja iz angleških virov, za uspelo novinarsko šalo.

Vse druge verzije v zvezi s tem sestankom se zdijo bolj verjetne. Ena teh, ki je tudi angleškega izvora, da sta se na sestanku razgovarjala o prehodu nemških in italijanskih čet čez špansko ozemlje v svrho zavzetja Gibraltarja.

V nevtralnih krogih v Berlinu mislijo, da se bo Španija morala odločiti, za svoj prispevek Evropi. Ne mislijo, da bi to moralo pomeniti aktivni vstop Španije v vojno proti Angliji, kakor to navajajo nekatere vesti iz Švice, temveč bo Španija s svojim zadržanjem omogočila sklenitev obroča, odnosno, da bo Evropa sklenjena v krog, ki ne bo ogrožen niti v primeru, če bi ameriški intervencionisti vendarle hoteli zavleči Zedinjene države v vojno.

Ni izključeno, da je bil predmet razgovorov bodoče stališče Španije do evropskega kontinenta. Mussolini je izkoristil to priliko za sestanek, na katerega je čakal že poldrugo leto. Kakor kaže, še nikoli ni bila situacija bolj zrela za Španijo, da vrne svoj dolg Italiji, pravijo v novinarskih krogih v Berlinu. Obe državi sta sredozemski in sta zelo zainteresirani na nadaljnjem razvoju položaja v tem področju.

Velika bitka za Keren

Operacije v južnolibijski puščavi — V bojih za Benghazi so sodelovali tudi grški vojni ujetniki

Kairo, 14 febr. AA. (Reuter) *Snočnje uradno poročilo pravi, da se okoli Kerena razvija velika bitka in da se italijanske čete močno upirajo. Ozemlje je silno težavno. Angleške čete prodirajo proti Abreci, ki je 50 km južnozapadno od Asmare, glavnega mesta Eritreje. Tudi tod je ozemlje zelo neugodno, ker ovira hitro prodiranje. Vzhodno od Rudolfovega jezera angleške čete ugodno napredujejo.*

Kairo, 14. febr. s. (Reuter). Reuterjev posebni poročevalec javlja, da v puščavi v južni Libiji operira že več mesecev manjši angleško-novozelandski puščavski oddelek, ki razpolaga tudi z oklopnimi vozili. Ta oddelek je že ponovno napadel izolirane sovražne postojanke ter razdejal skladišča in letala.

Operacijsko področje puščavskega oddelka je obsegalo ozemlje južno od zelenic Siva in Džarabub, kakor tudi oazo okolice Kufra.

Neka patrulja puščavskega oddelka je prodrla iz južnega Egipta 500 km daleč v Libijo, napadla kolono sovražnih vozil ter zajela več ujetnikov in zaplenila uradno pošto za posadko v Kufri, iz katere so angleške vojaške oblasti dobile važne informacije.

Druga patrulja puščavskega oddelka je prodrla skozi južno Libijo do Čadskega ozemlja, kjer je stopila v stik z oddelki svobodne francoske vojske.

Kairo, 14. febr. s. Associated Press poroča iz Bengazija, da je v bojih južno od Bengazija sodeloval na angleški strani tudi manjši oddelek grških vojakov. Bilo je to 130 Grkov, ki so biil doslej internirani v nekem taborišču 120 km južno od Bengazija. Ko je angleški oklopni oddelek prodrl na jug od Bengazija, so italijanski vojaki zapustili ujetniško taborišče ter odhiteli na bojišče. Grški ujetniki so se oborožili ter so napadli Italijane, ki so bili v boju z Angleži. Mali grški oddelek je sam zajel 3000 Italijanov, med njimi enega generala in enega polkovnika.

Italijanski ujetniki v Indiji

Bombay, 14. febr. s. (Reuter). Včeraj je dospel semkaj nov transport italijanskih vojnih ujetnikov iz Libije. Doslej je bilo iz Libije prepeljanih v Indijo že 12.000 italijanskih vojnih ujetnikov.

Srditi boji v Albaniji

Grki poročajo o krajevnem napredovanju kljub močnemu italijanskemu odporu

Atene, 14. febr. (At. ag.). Grški generalni štab javlja v svojem snočnjem 110. vojnem poročilu:

V teku krajevnih ofenzivnih operacij so naše čete pregnale sovražnika z utrjenih postojank, pri čemer so zajele 400 sovražnih vojakov in zaplenile mnogo vojnega materiala.

Grška letala so uspešno bombardirala sovražne postojanke na bojišču. Eno sovražno letalo je bilo sestreljeno. Vsa grška letala so se vrnila s svojih poletov.

Atene, 14. febr. e. AA. (Reuter). Atenski radio je snoči uradno objavil, da so grške čete v primorju napredovale za 5 kilometrov in da tudi na ostalih frontah polagoma, toda z gotovostjo napredujejo.

Na osrednji fronti so se vršili veliki boji, mestoma s spopadi na nož. Grške čete ogražajo Tepeleni.

Na fronti pri Podgradcu so grške čete s pomočjo topništva napredovale poldrug kilometer. Boji ob Skumbi in Devoli so nenavadno srditi. Sovražnik se trdovratno in ogorčeno upira.

Italijani še zmerom napadajo

Atene, 14. febr. e. Glavna točka italijanskih napadov je še vedno osrednja fronta, kjer divjajo boji brez prestanka. Oba nasprotnika sta na tej fronti vrgla v boj svoje najboljše moči. Tudi včeraj so bili ves dan srditi in krvavi boji. Italijani srdito napadajo, da bi prebili fronto, toda naleteli so na odločen odpor grških čet.

Tudi okrog Tepelenija divjajo boji z nezmanjšano srditostjo. Grške čete na tem odseku postopoma napredujejo proti severu in so obšle Tepeleni iz strateških razlogov. Levo krilo grških čet je pet kilometrov severno od Tepelenija, toda do zdaj mesto še ni zasedeno. Italijani se močno upirajo in se utrjujejo na svojih položajih.

Severno od Himare in severno od Klisure so bili tudi hudi boji in Italijani so, kolikor je to dopuščal teren, napadli tudi z oklopnimi edinicami.

Vreme je omogočilo tudi delovanje letalstva. Številne formacije italijanskih bombnikov v spremstvu lovcev so bombardirale nasprotne položaje ob Devoli in ob reki Skumbe, okrog Tepelenija in tudi vas Geravo. Bombardirana je bila tudi cesta Korica—Podgradec. Angleško in grško letalstvo je tudi stalno bombardiralo nasprotne položaje na cesti Podgradec—Elbasan in Tepeleni—Valona.

Letalski napad na Krf

Atene, 14. febr. s. (Ass. Press). Grško notranje ministrstvo javlja, da so sovražna letala včeraj napadla mesto Krf. Napad ni povzročil niti škode niti žrtev. O priliki drugih letalskih napadov na grška mesta na celini je bilo povzročene nekaj škode na zasebnem imetju.

Med Rooseveltom, Knoxom in Willkiejem ni nesporazuma

Izjava Rooseveltovega osebnega tajnika o dobavi ameriških rušilcev Angliji

Washington, 14. febr. s. (Ass. Press). **V zvezi z izjavami, ki sta jih o odstopitvi nadaljnjih ameriških rušilcev Angliji podala mornariški minister Knox in Wendell Willkie, je objavil snoči uradno izjavo o stališču predsednika Roosevelta tudi Rooseveltov tajnik Early.**

Izjava pravi, da si Knox in Willkie, kakor predsednik Roosevelt glede stališča do odstopa nadaljnjih rušilcev nikakor ne nasprotujejo. Predsednik Roosevelt je točno poučen, koliko novih rušilcev bi Anglija potrebovala.

Zdi se, da obstoje v izjavah Knoxa in Willkia o tem vprašanju nekatere razlike. Vprašanje odstopitve rušilcev po treba še točno proučiti, ker je treba upoštevati pri odstopitvi novih rušilcev mnogo okoliščin.

Washington, 14. febr. AA. (Reuter). **Predsednik Roosevelt in mornariški minister Knox sta se včeraj razgovarjala o vprašanju čim večjega števila rušilcev, ki naj bi bili poslani Angliji. Po končanem razgovoru je minister Knox izjavil novinarjem, da ne more ničesar povedati o tem, ali bo poslanih v Anglijo večje število rušilcev, ter je pripomnil, da svojega prejšnjega mnenja ni spremenil. Kakor znano, je Knox v odgovoru na Willkiejev predlog pred zunanjepolitičnim odborom senata dejal, da ne verjame, da bi bilo mogoče poslati Angliji večje število rušilcev.**

Nova angleška naročila

London, 14. febr. s. (Taas). »Daily Mail« objavlja izjavo, ki jo je podal njegovemu dopisniku v Washingtonu predsednik komisije za nacionalno obrambo v Zedinjenih državah Knudsen.

Knudsen pravi, da bo takoj, čim kongres sprejme zakon o posojanju vojnega materiala, angleška vlada sporočila Zedinjenim državam, koliko letal, tankov, ladij in drugega vojnega maetriala potrebuje. Knudsen je navedel, da je doslej kupila Anglija v Zedinjenih državah za 1500 milijonov dolarjev vojnega materiala. Nova angleška naročila vojnega materiala pa bodo po Knudsenovem mnenju dvakrat večja od dosedanjih.

Knudsen je nadalje sporočil, da bodo ameriške letalske tvornice v letu 1941 izdelale skupno 16.000 vojaških letal. Že sedaj proizvajajo tvornice v Zedinjenih državah nad 1000 letal mesečno.

15 : 8

Washington, 14. febr. AA. (DNB). Zunanjepolitični odbor senata je s 15 proti 8 glasovi sprejel zakon o podpiranju Anglije in sicer v obliki, kakor je bil sprejet pred poslansko zbornico. Pred glasovanjem sta bila zavrnjena dva predloga, da se predsedniška pooblastila omeje in sicer tako, da se vojaške sile USA ne bi smele uporabljati izven zapadne poloble. V ponedeljek bo senat na svoji plenarni seji razpravljal o osnutku omenjenega zakona.

Za varnost Panamskega prekopa

Washington, 14. febr. AA. (DNB). Predsednik Roosevelt je poslal kongresu zahtevo, naj se na korist ameriškemu načrtu za oboroževanje odobri kredit 352 milijonov dolarjev za zboljšanje in popravilo pristanišč ter regulacijo rek. Za pristanišče v Los Angelesu bodo porabili 176 milijonov dolarjev, 11 milijonov dolarjev bodo pa porabili za dopolnilne ukrepe za varnost Panamskega prekopa.

Hopkins v Ameriki

New York, 14. febr. AA. (Reuter). Osebni Rooseveltov odposlanec Hopkins se je odpeljal včeraj iz Bolame (Portugalska Guineja) s kliperjem v New York.

Letalska vojna na zapadu

London, 14. febr. s. (Reuter). Letalsko in notranje ministrstvo javljata v svojem današnjem jutranjem komunikeju:

Sovražna letalska aktivnost nad Anglijo je bila preteklo noč omejena na kratek čas po nastopu mraka. Posamično sovražno letalo je vrglo več bomb na London ter povzročilo znatno škodo na imetju in mnogo človeških žrtev. Bombe so bile vržene tudi na severnovzhodni del Škotske. Pri tem je bilo poškodovanih nekaj zgradb in je bilo tudi nekaj človeških žrtev. Sovražna letala so vrgla bombe ponoči tudi na več točk v vzhodni Angliji. Škoda pa je tu le majhna in človeških žrtev ni bilo.

London, 14. febr. AA. (Reuter). Letalsko ministrstvo objavlja, da je včeraj nad Doverjem prišlo do hude letalske bitke med »Spitfireom« in »Messerschmitom 109«, ki je hotel napasti oviralne balone. Sovražno letalo so napadli tudi protiletalski topovi in strojnice, nato pa je letalo za velikim dimom izginilo v oblakih. Domnevajo, da je bilo letalo poškodovano.

London, 14. febr. s. (Reuter). Sovražna letalska aktivnost nad Anglijo je imela preteklo noč le majhen obseg in je trajala malo časa. Kratek alarm je bil dan tudi v Londonu, kjer se je primeril en sam incident. Posamično sovražno letalo je nam reč odvrglo na mesto svoj tovor bomb, pri čemer je poškodovalo mnogo hiš in trgovin ter neko postojanko civilne protiletalske zaščite. Napad je zahteval nekaj človeških žrtev. Tudi napad na severnovzhodno Škotsko je povzročil človeške žrtve.

London, 14. febr. AA. (Reuter). Uradno poročilo letalskega ministrstva in ministrstva za državno varnost, izdano snoči, pravi, da so sovražnikova letala v manjšem številu, po večini posamič včeraj preletela angleške obale, da so na nekaterih mestih vrgla bombe ter da je bilo malo škode in človeških žrtev.

Kralj in kraljica v Manchestru

London, 14. febr. s. (Reuter). **Kralj in kraljica sta včeraj v spremstvu notranjega ministra Morrgensona posetila Manchester, kjer sta si ogledala škodo, povzročeno pri letalskih napadih. Med drugim sta kralj in kraljica posetila poslopje borze, ki je bilo popolnoma razdejano.**

Vojna je stopila v novo razdobje

Poročilo avstralskega vojnega kabineta: Negotovo je, kaj je usoda pripravila Avstraliji — Koncentracija japonske armade in vojne mornarice — Možnost japonske akcije proti Nizozemski Indiji

Amsterdam, 14. febr. AA. (DNB). Angleški radio poroča iz Sidneya, da je avstralski vojni kabinet po včerajšnji seji izdal poročilo, v katerem pravi med drugim:

Vojna je stopila v novo razdobje. Negotovo je, kaj je usoda pripravila Avstraliji. Država mora biti pripravljena na vse.

New York, 14. febr. s. (Columbia B. S.). **Z Daljnega vzhoda so prišla davi nova poročila o naraščajoči napetosti in možnosti vstopa Japonske v vojno proti Angliji.**

Veliko pozornost je vzbudila včerajšnja službena izjava avstralskega obrambnega sveta, da mora biti Avstralija pripravljena na najhujše in da mora organizirati vs asvoja sredstva za obrambo. Danes se vrši nova seja avstralskega obrambnega sveta, na kateri bo navzoč tudi vrhovni poveljni kangleške vojske na Daljnem vzhodu maršal Brook-Pappon. Pozornost je vzbudilo tudi dejstvo, da se je vrnila v Avstralijo avstralska križarka »Sidney«, ki je bila doslej eno leto v Sredozemlju.

Izjava avstralskega obrambnega sveta je vzbudila neugodne komentarje v tokijskem časopisju. Listi govore o skupnih angleško-ameriško-avstralskih vojaških ukrepih. Neki manjši list pa celo odkrito piše, naj Japonska napade in uniči Singapor, ker bo na ta način najhitreje končana vojna na Kitajskem, češ da ravno preko Singapora prejemajo Kitajci večino vojnega materjala po cesti skozi Birmo.

Iz Šanghaja prihajajo nova poročila o koncentraciji japonske vojne mornarice v indokitajskih in siamskih vodah. Obstoji domneva, da pripravljajo Japonci v bližnji bodočnosti neko vojaško akcijo v južno-vzhodni Aziji, morda proti Nizozemski Vzhodni Indiji.

V angleških uradnih krogih menijo, da Japonci v svojih oporiščih zalagajo nemške vojne in pomožne vojne ladje, ki že nekaj mesecev operirajo v Pacifiku ter napadajo angleške trgovske ladje.

Angleška sodba

London, 14. febr. s. (Reuter). V angleških uradnih krogih še niso prejeli nobenega potrdila za vesti, da Japonci koncentrirajo v Pacifiku na raznih točkah velike množine vojaštva in vojne mornarice.

Čeravno pa se zdi, da trenutno ni pričakovati na Daljnem vzhodu nobene neposredne spremembe položaja, se vendar angleški uradni krogi popolnoma zavedajo, da se je položaj na Daljnem vzhodu v zadnjih mesecih stalno slabšal.

K poslabšanju so pripomogli med drugim tudi ponovni govori japonskega zunanjega ministra Macuoke, kakor tudi ponovne izjave iz japonskih uradnih mest o potrebi razširjenja japonskega življenjskega prostora.

V angleških uradnih krogih pripominjajo, da take izjave močno spominjajo na izjave ki so se slišale pred izbruhom vojne v Evropi z nemške strani. Obenem pa izražajo v angleških krogih upanje, da bodo na japonsko politiko vplivali oni japonski krogi, ki se zavedajo, v čem obstoje pravi japonski interesi.

Angleški odnosi s Siamom

Bangkok, 14. febr. s. (Reuter). Iz inozemskih krogov so se razširile vesti, da smatra siamska vlada ojačenje angleških vojaških in letalskih postojank v severnem delu Malajskega polotoka kot grožnjo proti svojim interesom.

V zvezi s temi vestmi je podal zastopnik siamske vlade izjavo, v kateri pravi, da ni v siamsko angleških odnošajih nastopila nobena sprememba in noben nesporazum. Anglija in Siam se od nekdaj medsebojno obveščata o svojih obrambnih ukrepih na obmejnem ozemlju na Malajskem polotoku in zato siamska vlada ni bila presenečena, ko so prispela angleška ojačenja na Malajski polotok.

New York, 14. febr. AA. (Tass). United Press poroča, da so odposlali bombnike avstralskega letalstva na malajske otoke, da bi okrepili angleško letalstvo.

Japonske zahteve v Nizozemski Indiji

London, 14. febr. s. (Reuter). Uradno glasilo tukajšnje nizozemske vlade »Vree Nederland« poroča o nizozemsko japonskih gospodarskih pogajanjih v Bataviji.

List pravi, da zahtevajo Japonci pravico raziskavanja neobljudenega ozemlja in izkoriščanja rudnikov, nadalje pravico, da se smejo v Nizozemsko Vzhodno Indijo seliti japonski delavci, zdravniki itd ter da smejo japonski trgovci odpreti v nizozemskih kolonijah svoje trgovine. Japonci zahtevajo tudi posebne privilegije v trgovskem prometu z Nizozemsko Vzhodno Indijo ter nameravajo uvesti direktno letalsko zvezo med Nizozemsko Indijo in Japonsko in položiti tudi svoje kablje za brzojavni promet .

Nizozemski list pravi, da vztraja nizozemska vlada odločno na stališču, da ne priznava nobeni velesili prvenstvene pravice v položaju v Vzhodni Aziji ter pripominja, da nizozemsko prebivalstvo v Nizozemski Vzhodni Indiji pozdravlja to stališče svoje vlade.

Japonska posvetovanja v siamski prestolnici

Bangkok, 14. febr. s. (Ass. Press). Vodja japonske vojaške misije v Indokini general Sumita ,ki je obenem predsednik komisije za premirje med Siamom in Indokino, je imel v Bangkoku več razgovorov s siamskim ministrskim predsednikom in drugimi visokimi siamskimi osebnostmi. Sumita se je z letalom vrnil v Saigon.

Čeravno izjavljajo v siamskih uradnih krogih, da so se posvetovanja Sumite v Bangkoku nanašala samo na likvidacijo siamsko-indokitajskih obmejnih sporov, vendar mednarodni opazovalci ne izključujejo domneve, da se je govorilo tudi o širšem sodelovanju med Japonsko in Siamom.

Izseljevanje ameriških državljanov

Washington, 14. febr. s. (Ruter). V ameriških uradnih krogih potrjujejo, da želi ameriška vlada, naj bi se takoj izselilo z Daljnega vzhoda čim več ameriških državljanov. S tem hoče ameriška vlada olajšati konzulatom na Daljnem vzhodu delo v primeru, če bi se položaj še nadalje poslabšal. Obenem pa ne izključujejo, da gre pri japonskih vojaških in mornariških demonstracijah na Daljnem vzhodu zaenkrat samo za nov primer »živčne vojne«.

Krvavi neredi v paragvajski vojski

Buenos Aires, 14. febr. AA. (DNB). Iz Asunciona poročajo, da je v paragvajski vojski v zadnjih dneh na raznih krajih prišlo do resnih neredov. Vojaki, ki so pristaši sedanje vlade, so skušali nasilno odstraniti poveljnika polka, za katerega je bilo ugotovljeno, da je pristaš bivšega predsednika republike. Pri tem dejanju je sodelovalo več sto vojakov in je prišlo do krvavih spopadov. Ubitih in ranjenih je bilo več oseb.

Smrt italijanskega novinarja

Milan, 14. febr. AA. (Stefani). Znani novinar, pisatelj in politik Gino Rocca je umrl v 50. letu starosti. Gino Rocca je bil na zgodovinskem sestanku pri sv. grobu v Milanu, kjer je bila ustanovljena fašistična stranka. Bil je med prvimi sodelavci »Popola d'Italia« in sicer takoj po njegovi ustanovitvi in je bil v zadnjem času urednik za književnost.

Novi konzorcij „Bor"

Dunaj, 14. febr. e. Kakor javlja »Südost Echo« je bil v Parizu med nemško delegacijo pod vodstvom nemškega generalnega konzula v Begradu Neuhausena in predstavnikov večine francoskih delničarjev borskega rudnika podpisan sporazum, na podlagi katerega večina delnic tega podjetja preide v nemške roke.

Po navodilu maršala Hermanna Göringa je bil v to svrho ustanovljen nemški konzorcij pod imenom »Bor«, ki bo dobil potrebno finančno podporo od velikih nemških bank. Ko bo večina delnic izročena nemškim predstavnikom, bo izvoljena nova uprava borskega rudnika.

Konec ljubljanske smodnišnice

Končno je padla velika ovira v razvoju Ljubljane

Ljubljana, 14. februarja

Velika ovira razvoju Ljubljane je bila smodnišnica na Ljubljanskem polju. Težišče Ljubljane se prenaša čedalje bolj proti severu, kjer je najugodnejše zemljišče za zidanje, medtem ko so na jugu razvoju mesta določene meje z Barjem. Do prevrata pa je ostalo Ljubljansko polje pusto; v velikem krogu ob smodnišnici ni bilo nobene hiše. Kdor je hotel zidati v okolici smodnišnice, je moral podpisati reverz, da ne bo zahteval odškodnine, če bo zaradi eksplozije trpela njegova hiša.

Razumljivo je, da so si civilne oblasti prizadevale, naj bi vojaška oblast preselila skladišče smodnika na primernejši kraj. Ni bila ogrožena le bližnja okolica smodnišnice, temveč vse mesto. V smodnišnici so bile nakupičene ogromne količine eksplozivov. Pred svetovno vojno je mesto segalo le do železnice, vendar je bila smodnišnica še vedno preblizu. To so meščani prav dobro spoznali že l. 1906, ko je prišlo do prve eksplozije. Do hude eksplozije je prišlo tudi med svetovno vojno, ko je bila nevarnost še večja, ker so imeli v smodnišnici nakupičenega mnogo streliva za italijansko bojišče. Smodnišnica pa ni bila odpravljena niti še po svetovni vojni, vendar v nji n bilo več nevarnega streliva.

Mestna občina si je prizadevala dolga leta, da bi ji državni erar prodal zemljišče s starim skladišči. V enem teh poslopij ima skladišče Rdeči križ, drugo, večje poslopje, je pa še vedno uporabljala vojaška uprava. Zdaj je stara smodnišnica z vsem zemljiščem prešla v last mestne občine, in sicer na podlagi menjalne pogodbe, sklenjene 12. novembra lani. Zemljišča merijo 9.657 m².

Starejši Ljubljančani se še dobro spominjajo silovite eksplozije v smodnišnici leta 1906. O tej eksploziji je poročal naš list 27. julija 1906 med drugim:

»Danes dopoldne je divjala nad Ljubljano in okolico silna nevihta. Okoli polu dvanajste se je slišalo, da je strela udarila nekam v bližji Ljubljane Skoro nato so se jeli dvigati oblaki in popoldne se je že zjasnilo. Ob polu dveh je pa naenkrat počil dvakrat top na Gradu in čuvaj je naznanil, da gori v vojaški shrambi smodnika na Savskem polju blizu artiljerijske vojašnice. Strela je namreč dopoldne udarila v oni del smodnišnice, kjer vojaki pripravljajo municijo. Nastal je ogenj, ki ga vojaki kljub natvečjemu naporu niso mogli pogasiti. Ko so videli, da je ves njihov trud brezuspešen, so zapustili shrambo in zbežali skupno s kantinerjem, dobro vedoč, da se prej ali slej mora vneti v shrambi smodnik in eksplodirati. In res, ob tri četrt na dve je sfrčal del poslopja med strahovitim pokom v zrak... V smodnišnici se je vnelo 1000 kg smodnika in nekaj ekrazita. K smodnišnici ne sme nikdo, ker se je še bati nadaljnjih eksplozij. Vse vojaštvo v Ljubljani je alarmirano... Nevarnost je še vedno velika, da se vname še glavna zaloga smodnika!«

Naslednji dan je naš list poročal: »O včerajšnji eksploziji v vojaški shrambi za smodnik nam je dodati, da se je vnelo 2000 kg smodnika... Kjer je stala shramba, je le plitva jama z nekoliko ruševine... v pramenih do 100 korakov je razpršeno mnogo kilogramov težko kamenje... Na sosednem skladišču ni ostala niti ena opeka cela, sploh je celo poslopje razpokano in razstreseno, da se mora podreti in v tem poslopju je bilo 200.000 kg smodnika! Ne smemo misliti na posledice, ako bi bila nastala tudi v tej shrambi eksplozija. Proti toliki malomarnosti vojne uprave mora Ljubljana najodločneje protestirati...«

L. 1917 je prišlo zopet do eksplozije. Tedaj je eksplodirala granata in ubitih je bilo več ruskih vojnih ujetnikov.

Zdaj je pa konec zloglasne smodnišnice, ki so se je meščani po prvi eksploziji bali celo bolj kakor potresa po znanem ljubljanskem potresu.

Mladinska smuška nedelja v Trbovljah

Mladinske smuške tekme v slalomu in smuku

Trbovlje, 12. februarja

Zadnjo nedeljo so se vršile v Trbovljah mladinske smuške tekme v smuku in slalomu. Tekmovali so med seboj učenci I. in II. deške ljudske in meščanske šole. Spričo velikega zanimanja za ta koristni sport v Trbovljah je bil tudi odziv mladine k tekmam nad vse časten. Po predhodnih izločilnih tekmah je bilo pripuščeno k nedeljskemu tekmovanju le po 10 najboljših smučarjev z vsake šole. Neugodne šolske stavbne razmere ne dopuščajo, da bi se učenci lahko vsako popoldne sistematično vežbali pod vodstvom svojih učiteljev, ker posečajo šolo v turnusih. Zato je bil komaj teden dni posvečen treningu.

Tekmovanje v smuku se je vršilo dopoldne izpod Planinske vasi na precej težki progi, dolgi 1300 m z višinsko razliko 100 m. Uspehi so bili sledeči: 1. Zidar (mešč.) 2:49, 2. Šprogar (I. deška) 2:51, 3. Ocepek (II. deška) 2:59, 4. Orač (II. deška) 2:59, 5. Tratnik (mešč.) 3:01. Ker je bil cilj v neposredni bližini farne cerkve, je tekmovanju prisostvovala velika in pestra množica občinstva. Z živahnim aplavdiranjem je krepko vzpodbujala tekmovalce k večjemu elanu.

Isti tekmovalci so popoldne opravili še tekmovanje v smuških likih. Smučišče je ležalo na daleč vidnem in sončnem kraju pod Ojstrico. Tekmovalna proga je bila dolga 150 m z višinsko razliko 40 m. Tekmovalci so morali pokazati vso spretnost pri 20 precej težko postavljenih vratih. Poudarjamo, da je bila to prva medšolska tekma v slalomu in da je večina tekmovalcev prvič in z velikim zanimanjem opazovala alejo modrih in rdečih zastavic. Toda vsa čast jim, vsi so se znašli in najboljši so pokazali sleče uspehe: 1. Šprogar (I) 42.4, 2. Zidar (m) 43.0, 3. Rep (I) 43.2, 4. Lubi (I) 46.0, 5. Mrzelj (I) 46.2 Tudi tej tekmi je prisostvovalo lepo število staršev in prijateljev mladine.

Končni rezultat v kombinaciji nam prikazuje sledečo sliko: 1. in 2. mesto si delita Zidar (m) in Šprogar (I) s po 276 točkami, 3. Rep (I) z 298 toč., 4. Tratnik (m) 306 t., 5. Orač (II) 309 t. Zmagovalci so prejeli praktična darila in diplome.

V skupni oceni po šolah so to pot zmagali učenci I. drž. deške ljudske šole, ki so dosegli skupno 3072 točk, tesno za njimi na drugem mestu so dijaki meščanske šole s 3079 t., dočim so natretjem mestu učenci II. drž. deške ljudske šole s 3434 točkami.

V splošnem je treba pripomniti, da je tekmovanje poteklo v popolnem redu ter da ni bilo treba zabeležiti nobene, niti najmanjše nezgode. Vsi tekmovalci so se vedli zelo disciplinirano, za kar zaslužijo še posebno pohvalo. Po uspehih je letošnja prireditev tudi bolje uspela od lanske, ker so bili doseženi mnogo boljši rezultati.

Tekme je vodil učitelj Rihar Rafael. Z njim vred pa sta ves čas sodelovala tudi strokovna učitelja Kimovec France in Pavčič Marijan. Nesebično in požrtvovalno je ves čas pomagal z nasveti n praktičnim delom tudi diplomirani smuški učitelj Gorjup Janez, a pri samih tekmah še strok. učitelj meščanske šole Černelč Božo in nekateri člani smuškega odseka SPD.

Istočasno so se izpod Ojstra vršile, kot že objavljeno, dekliške medšolske tekme v smuku pod vodstvom učitelja Flegarja Toneta, ki so tudi prav lepo uspele. Udeležilo se jih je 23 deklic. Prvo mesto si je priborila meščanska šola.

Tudi naš Sokol je v nedeljo poslal svojo mladino na smuško tekmovanje, ki se ga je udeležil sokolski naraščaj, moška in ženska deca z 21 tekmovalci. Tekme je vodilo sokolsko načelništvo. Najboljši so bili pri naraščaju Razboršek Slavko s časom 5:45.2, pri moški deci Pokorn Janez s časom 2:8.2. Forte Marjanca, ki je tekmovala na isti progi kot moška deca je dosegla čas 3.8.

Naša deca je torej letos vidno stopila s smučmi na plan. Želeli bi, da bi letošnja prireditev ne ostala osamljena, temveč bi z lansko vred tvorila podlago za tradicionalni izbor bodočih prvakov belega sporta v trboveljskem črnem revirju. Za to nam jamči navdušenje mladine in dela tukajšnjih gg. učiteljev, ki so po večini absolventi uvodnega metodičnega smučarskega tečaja za učiteljstvo. Smuk!

Naglo naraščanje rek

Ljubljana, 14. februarja

Včeraj smo opozorili, da so vode začele počasi naraščati ter da so že presegle normalno višino. Naglasili smo, da preti resna nevarnost poplav, če bo deževalo. Po vremenski napovedi bi naj le rahlo deževalo, v resnici smo pa imeli močno deževje vso noč in v Ljubljani so namerili 39.5 mm dežja.

Zaradi tega so vode začele zelo naglo naraščati. Najbolj so reke naraščale ponoči in dopoldne so še vedno počasi rasle.

Zelo je narasla Ljubljanica na Barju, vendar doslej še ni bilo nevarnosti večjih poplav. Ob razvodju v Trnovem je bila Ljubljanica dopoldne že 180 cm nad normalo. Pri šoli na Barju je Ljubljanica narasla približno meter nad normalo in prav toliko pri veveški papirnici. V Vevčah se je voda že razlila po poplavnem ozemlju na tako zvanih Sigah. Razlije se vedno, ko je približno 75 cm nad normalo.

Zelo naglo je narasla tudi Sava, v enem samem dnevu za cel meter nad normalo pri Tacnu pod Šmarno goro. Narasla bi pa še bolj, če bi se ponoči nekoliko ne ohladilo na planinah, kjer je snežilo.

Še vedno ni zanesljivo, ali se bo vreme izboljšalo. Zračni pritisk je bil še nižji kakor včeraj ter je še vedno nevarnost, da bo deževalo.

Iz Škofje Loke

— **Nov grob.** Po dolgem trpljenju je umrl v Starem dvoru posestnikov sin in diplomirani tehnik g. Josip Zakotnik. Smrt ga je pobrala v 22. letu starosti. Pokojni simpatični mladenič iz obče znane Zakotnikove družine je bil na tem, da stopi samostojno na pot življenja, ko mu je neizprosna bolezen izpodkopala zdravje, in je slednjič tudi iztrgala ljubljenega sina iz naročja težko prizadetih staršev. Mladeniča, čigar smrt je vzbudila splošno sočutje, so pokopali danes ob 8.30 na starološkem pokopališču. Pokojnika bomo ohranili v trajnem spominu, svojcem pa izrekamo ob bridki izgubi iskreno sožalje!

— **Občni zbor** škofjeloškega Kola jugoslovanskih seter bo v torek 18. t. m. ob 14. pri Homanu na Mestnem trgu. Na dnevnem redu so poročila društvenih funkcionark in volitve. Vabimo!

— **Družabni večer** prirede oficirji škofjeloške garnizije v petek 14. t. m. ob 20.30 v prostorih Sokolskega doma. Igrala bo vojaška godba. Večer bo nekaka zaključna svečanost o priliki vojaških smučarskih tekem, ki so bile od ponedeljka dalje.

— **Radijske motnje** so včasi pri nas tako hude, da je poslušanje radia sploh nemogoče. Naročnik stori ob takih prilikah najbolje, da aparat zapre. Kako se to sklada s plačevanjem radijske naročnine, je pa seveda drugo vprašanje, ki tudi narekuje radijskim poslušalcem zahtevo, da pristojne oblasti store vse, da se odpravijo motnje, ki nastajajo zaradi neblokiranih aparatov. Prosimo pošto, da vzame to zadevo resno v roke, radijski naročniki ji bomo hvaležni.

— **Medveda so sledili v Puštalu.** Včeraj zjutraj so naleteli Fojkarjevi, ki stanujejo na Hribcu v Puštalu, na svojevrstno sled. Poročali smo, da je prilomastil k nam medved, ki se potika sedaj nekje v Dolomitih. Zima pa ga je bržčas prignala do človeških bivališč. Okrog Fojkarjeve hiše so bili sledovi medvedovih tac, ki so kazale, da je moral priti kosmatinec od Stenja.

— **Prva družabna prireditev** škofjeloškega Rdečega križa »Pri kronji« je bila zelo dobro obiskana. Prispeli so vsi zdravniki-predavatelji, pa tudi bolničarji in bolničarke. Tako se je zbrala družba ob veselem kramljanju. Bolničarji in bolničarke si bodo sčasoma omislili primerne obleke z značkami RK.

— **Nagrade sokolskega kina.** Izžrebane so bile številke 1261, 1522, 1649, 1746 in 1807. Nagrade: kavin servis, tucat robcev, strojček za rezanje mesa in petkraten brezbrezplačni poset sokolskih kino predstav so bile razdeljene, pač pa se ni še oglasil lastnik vstopnice št. 1261.

Iz Zagorja

— **Umrl** je 45 let stari strelski mojster v kamnolomu TPD Lugar Štefan. Podlegel je dolgotrajni, zelo mučni bolezni v ponedeljek in smo ga ob veliki udeležbi pokopali v sredo. Rajni je bil markantna pojava, svojski človek in strasten ribič. Pred kratkim je postavil družini lepo hišico, sreče pa, da bi užival lepše življenje ni doživel. Zapušča vdovo in osem otrok. Naj počiva v miru!

— **Farovž se podira!** so zakričali oni dan in kmalu se je nabralo mnogo radovednega sveta pred 102 leti starim župniščem, ki je še zdaj predmet posebnega zanimanja in govoric. Pred kratkim je neki tukajšnji podjetnik začel kopati temelje tik ob župnišču, kateremu bodo dozidali nov trakt. Kmalu so se pokazale sumljive razpoke, toda nihče ni mislil na kaj hujšega. Medtem je mraz zrahljal slabo in nezadostno podlago, na kateri stoji poslopje, ob odjugi pa se je v zgodnjih urah zrušila skoro polovica južne stene od tal do ostrešja, z njo vred pa deli spodnjega in zgornjega hodnika. K sreči se je zrušilo ob času, ko niso delavci zaposleni, sicer bi najbrž bile človeške žrtve. Ostalo poslopje je ostalo docela nedotaknjeno, ker je bil samo ta del zgrajen na slabih temeljih. Ob veliki smoli vendar srečen razplet.

— **Javno pokrito perišče** nam dajte, tako zdihujejo gospodinje, ki morajo prati ob vsakem vremenu na edinem, nezaščitenem perišču v Dolenji vasi, kjer se jih včasih nagnete toliko, da ne pridejo — če vztrajno ne čakajo v redu — na vrsto. Zagorje se širi, s tem pa nastajajo nove naloge, o katerih mora občinska uprava vedno voditi račun. Sedanje perišče je premajhno, treba bo misliti na drugo in morda še na tretje. Kazalo bi perišče urediti tudi ob Kotredežici, toda vsako izmed teh mora biti pokrito ter nuditi zavetje pred padavinami. Najprej pa uredite zadevo v Dolenji vasi in gospodinje vam bodo hvaležne za to. Upamo, da nam za to potrebno napravo ne bo treba izgubljati novih besed.

— **Ukinitev vlaka,** ki je prihajal v Zagorje okrog 9. zjutraj je vedno bolj občutna. Pritožujejo se krajani, pritožujejo pa se tudi turisti, katerim je bil ta vlak za izlete v našo okolico najbolj priročen. Zdi se, da ni odpomoči, prosimo pa, da se pri novi ureditvi ta vlak upošteva in uvede.

— **Šolske smuške tekme** so priredili razredi višje ljudske šole v Zagorju. Prvi in drugi oddelek sta tekmovala na dva kilometra in je bil prvi Vodenik Ivan, tretji in četrti oddelek na tri kilometre pa je dal zmagovalca Šinkovca Franceta. Tekme sta vodila učitelja gg. Kopriva Janez in Klun France. Za letos pa je menda tega konec ter odpadejo za nedeljo napovedane skakalne tekme Sokola.

— **Predavanje dr. B. Vrčona** o političnem pregledu bo ob koncu tega ali v začetku prihodnjega meseca, na kar že danes opozarjamo.

— **Sokolski ringaraja** za naraščaj in deco bo namesto pustovanja v nedeljo ob 15. popoldne. Preskrbljeno je za lepo in prijetno razvedrilo naših najmlajših ter so vabljene radovedne mamice in očki ter sploh sokolski prijatelji in pripadniki, dočim se bodo Ločani v Sokolskem domu kar zares ali maškare kakor smo že objavili in tjakaj povabili.

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Petek, 14. februarja: Valentin

DANAŠNJE PRIREDITVE

Razstava akad. slikarja Frana Klemenčiča v Jakopičevem paviljonu, odprta od 9. do 17.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6, Hočevar, Celovška cesta 62, Gartus, Moste — Zaloška cesta 47.

Izpod sita

Služkinje in postrežnice so se oglasile. Ne vse, pač pa nekatere. In hudo se pritožujejo, da morajo garati od ranega jutra do poznega večera ali celo tja do polnoči. Pri tem so pa lačne. In ker so lačne, sežejo pač po kruhu ali kar jim pride pod roke. Lačen človek ne more delati, pravijo. In hudujejo se tudi, da leže gospodinje ali milostive ves dan na divanih, da se samo šminkajo in pudrajo, ne primejo pa za nobeno delo. Uboge služkinje in postrežnice morajo pa lačne garati, da jim kar pot lije z obrazov.

Tako približno opisujejo svoje bedno življenje tiste služkinje in postrežnice, ki so se oglasile na naše ugotovitve. Podpisala se ni nobena in to je največja škoda. Radi bi namreč poznali vsaj eno služkinjo ali postrežnico v Ljubljani, ki gara od ranega jutra do poznega večera, pri tem je pa tako lačna, da mora posegati po tujih jestvinah. Sicer pa tudi če bi bilo res, da bi morale uboge reve lačne tako strašno garati, se nam še vedno zdi čudna utemeljitev tega poseganja. Če bi namreč vsi ljudje tako mislili, bi ne bilo na božjem svetu nobenega reveža, ker bi vsak kratkomalo posegel po tem, kar mu manjka, pa naj bo že kos kruha, klobasa, nova obleka ali avto. Privatna lastnina bi bila s tem definitivno pokopana.

Anonimne služkinje in postrežnice se tudi pritožujejo, da morajo garati za borih 250 do 300 din mesečno. Kaj pa hrana in stanovanje? Ali to nič ne stane? Poznamo javne nameščence s fakultetno izobrazbo, ki morajo prakticirati brezplačno ali pa ki prejemajo za svoje delo 800 do 900 din mesečno brez hrane in stanovanja, pa tudi obleke in čevljev ne dobe v službi. Kaj če bi te primerjali s služkinjami in postrežnicami?

Malo manj pretiravanja in malo več vestnosti bi pač smeli priporočati tudi tistim služkinjam in postrežnicam, ki morajo lačne od jutra do večera garati.

Iz policijske kronike

Ljubljana, 14. februarja.

Ko je prišel v sredo malo pred polnočjo čuvaj Anton Furlan od »Zavoda za zaklepanje« mimo izložbenega okna Učiteljske knjigarne v Frančiškanski ulici, je opazil, da je izložbeno okno odprto in oplenjeno. Furlan je o vlomu takoj obvestil stražnika pred glavno pošto, nakar sta oba zbudila hišnika. Drugi dan je bilo ugotovljeno, da je tat odnesel iz okna pet zlatih nalivnih peres, in sicer tri znamke »Pelikan«, dve pa znamke »Staedler«, vrednih 1100 din. Vlomil je v izložbeno okno najbrž neki manjši, čokat moški srednjih let, ki ga je Furlan videl postajati v Frančiškanski ulici že ob prvem obhodu dobro uro poprej.

Tatovi koles so postali zadnji čas spet podjetnejši. Predsnočnjim je nekdo odpeljal 1000 din vredno, črno pleskano moško kolo znamke »Traber« s tovarniško št. 43202 Štefanu Drobežu, in sicer izpred Gorščeve gostilne na Tyrševi cesti.

Izpred neke vile na Vrtači je tat odpeljal 900 din vredno kolo znamke »Orden« inž. Viktorju Pirkmayerju. To kolo je bilo opremljeno z novo dinamo-svetilko ter je imelo nove gume.

Izpred kina »Matice« je nekdo ukradel mehaniku Ivanu Korbarju črno pleskano kolo znamke »Champion«, vredno 700 din.

Ivan Jančič se je v sredo samo za trenutek pomudil v gostilni »Pri kamnitni mizi« na Vodnikovi cesti, kolo pa je pustil na dvorišču. Priložnost je takoj izrabil drzen tat, ki mu je kolo, znamke »Styria«, vredno 700 din, čisto neopaženo odpeljal.

Rudolf Perhavec je prijavil, da mu je bilo ukradeno 1000 din vredno, rdeče pleskano kolo neznane znamke, opremljeno s Kavčičevim krmilom, iz vlakovne sprejemnice na glavnem kolodvoru.

Na Krekovem trgu pa je tat odpeljal 1000 dinarjev vredno, rdeče pleskano kolo znamke »Wittekind«, opremljeno z dinamo-svetilko, Vinku Gašperšiču.

Ženska bolnica v Novem mestu

Novo mesto, 13. februarja

Ženska banovinska bolnica je v lanskem letu sprejela v zdravniško oskrbo 2704 bolnic. Operacij je bilo 962. 149 odprtje trebuha, 23 vaginalnih, 53 porodniških itd. Porodov je bilo 300. Za nalezljivo boleznijo se je zdravilo 125 žensk. Tifus 5, šen 22, ošpice 1, meningitis 31, difterija 17, paratifus 26, disenterija 7, porodična vročica 6 in za škrlatinko 10. Umrlo jih je 15. Skupno pa je umrlo 55 bolnic ali 2%. Prehranjevalnih dni je bilo 38.390. Zavod je imel na dan povprečno 105 bolnic. Vseh postelj pa je 134.

Za porodnice je na razpolago samo 14 postelj, kar je vsekakor premalo, če pomislimo, da so te postelje stalno tudi zasedene. Neobhodno je potrebno, da se uredi poleg zavoda strogo ločen porodniški oddelek, kar je bilo tudi često naglašeno, da porodnice ne spadajo v okvir stalnih bolnikov. Naval na bolnico je vsekakor velik, ker je to edini zavod, katerega se lahko poslužujejo bolnice z Dolenjske in sosedne Bele Krajine, posebno zaradi ne prevelike oddaljenosti obeh krajev. Uprava zavoda nujno potrebuje prenosljiv rentgenski aparat, za kar je banska uprava že naprošena, da se aparat nabavi. V zavodu se zdravijo otroci obojega spola do starosti 5 let. Na zavodu deluje kot šef-zdravnik ginekolog in operater, primarij g. dr. Slavko Perko in zdravnici dr. Rihar Bernarda in dr. Štolfa Veruša.

DNEVNE VESTI

— **Važna trgovinska pogajanja.** Včeraj je odpotovala v Opatijo delegacija naše tekstilne industrije na pogajanja o uvozu in cenah italijanskega bombažnega prediva za prvo četrtletje tekočega leta. Poleg tega se pa pričnó v kratkem trgovinska pogajanja z Madžarsko. 1. aprila poteče namreč dosedanja trgovinska in plačilna pogodba med našo državo in Madžarsko. Pripravljajo se tudi trgovinska pogajanja med našo državo ter Rusijo in Bolgarijo.

— **Nadaljnji porast indeksa cen.** Po podatkih Narodne banke se je v trgovini na debelo indeks cen v januarju dvignil od decembra za 6.8 na 150.7 okroglo za 4%.

— **Prva obravnava zaradi žalitve po radiu.** Zanimiva obravnava bo 17. marca v Sarajevu proti javnemu delavcu Mustafi Mulaviću. Tožen je zaradi žalitve po radiu. To bo prva obravnava te vrste v naši državi.

— **Avtomobilske pnevmatike iz Francije** še niso prispele. Poročali smo, da dobimo iz Francije drugo pošiljko avtomobilskih pnevmatik. Zaenkrat je pa prispelo samo obvestilo, da jih dobimo, pnevmatik pa še ni. Pa tudi po tem, ko jih bomo že imeli, še daleč ne bo krita potreba po njih. Rabili bi jih mnogo več, pa jih žal ni mogoče dobiti.

— **Tretji večer ruske glasbe** bo v ljubljanskem radiu danes ob 20. uri. O Skrjabinu kot centralni osebnosti bo predaval prof. dr. Dragotin **Cvetko**, koncertni del pa bo izvajal rektor Anton **Trost**, ki bo prikazal skladbe skladateljev Rahmaninova, Metnerja in Skrjabina. Na zanimiv večer opozarjamo.

— **Usoda posadke parnika »Dub« ni znana.** Kaj se je zgodilo s posadko našega parnika »Dub«, ki ga je potopila neka tuja podmornica, še ni znano. Rodbine članov posadke in lastniki parnika so se obrnili na vse strani, da bi dobili informacije, toda zaenkrat niso še od nikoder dobili odgovora. Častniki in večina mornarjev je iz Dubrovnika in okolice.

— **Netočna vest.** Te dni je bila objavljena vest, da je upokojen kapetan I. klase Dušan Albert. Mnogi so mislili, da se nanaša ta vest na kapitana Alberta z vojnega okruga. To pa ni točno. Upokojen je bil namreč kapetan I. klase Albert Dušanski.

— **Poroka.** V nedeljo dopoldne se poroči v cerkvi stiškega samostana znani fotograf in trgovec iz Stične g. Janko **Erjavec** z gdč. Verico **Karlingerjevo** iz Stične. Priči bosta zobozdravnik iz Most dr. **Milan Perko** in trgovec z avtomobili iz Ljubljane g. Janko **Lovše**. Novoporočencema želimo mnogo **sreče!**

— **Sneg povsod južen.** Poročila Tujskoprometnih zvez v Ljubljani in Mariboru ter SPD ne objavljamo, ker je sneg povsod južen razen Komne, Krvavca in Velike planine, kjer je osrenjen.

Sportna maskarada

SK Vrhnike

15. II. 1941. **Sokolski dom**

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo pretežno oblačno s krajevnimi padavinami. Včeraj je deževalo v Ljubljani, Mariboru, Kumboru in na Rabu. Najvišja temperatura je znašala v Dubrovniku 15, Beogradu, Sarajevu in Splitu 14, Kumboru 13, v Zagrebu 12, na Visu in na Rabu 10, v Ljubljani 7.2, v Mariboru 6.0. Davi je kazal barometer v Ljubljani 752.1, temperatura je znašala 3.8, v Mariboru 2.0, v Zagrebu 3, v Beogradu in Sarajevu 5, na Visu 6, na Rabu 7, v Splitu 10, v Kumboru 12, v Dubrovniku 13.

— **Trije zasledovanci.** Pred dnevi je bilo vlomljeno v lovsko kočo dr. Vladimirja Ravniharja v Zgor. Brezovici pri Preserju. Vlomilec se je pri vlomu poslužil ponarejena ključa in odnesel volnen pulover, lovski površnik, par moških in par ženskih čevljev ter nekaj perila v skupni vrednosti okrog 1000 din. Kot vlomilca zasledujejo nekega Jožeta Klemenčiča, ki je doma nekje v ljubljanski okolici, ki se je pa delj časa potepal po vaseh okrog Podpeči. — V Šmartnem je bilo vlomljeno v trgovino Josipa Račlja. Na delu sta bila znana vlomilca Drago Katnik in Friderik Gaberšek, ki ju orožniki že delj časa zasledujejo. Odnesla sta iz trgovine za okrog 8000 din manufakturnega in špecerijskega blaga.

— **Nesreče.** Na Stari Vrhniki je padel z lestve 43letni posestnik Janez Muha in si zlomil desno nogo. — 33letni posestnik Janko Brandt iz Komende je šel včeraj v gozd, kjer so podirali smreke. Ena pa je prezgodaj padla ter oplazila Brandta po glavi in po životu. Brandt je dobil hude notranje in zunanje poškodbe. — V bolnico so pripeljali tudi Ivano Trepšetovo, ki je na Zaloški cesti padla s kolesa in si zlomila desno roko.

— **106 let je dočakal.** V vasi Novi Šeher pri Žepči je umrl oni dan Mustafa Šijaković, star 106 let. Kadil je mnogo, pa tudi pil ga je rad. Bolan ni bil nikoli. Še ko mu je bilo 100 let, je opravljal lažja kmečka dela. Z vlakom in avtomobilom se ni nikoli vozil, ker modernim prometnim sredstvom ni zaupal.

— **90letni starček skočil v vodnjak.** Iz Križevcev poročajo, da je skočil pri Sv. Ivanu - Žabnu v vodnjak 90letni Edvard Lacko. Bil je velik siromak in preživljal se je s tem, kar so mu dali dobri ljudje. Zadnje čase ga je še mučila bolezen in to ga je tako potrlo, da je obupal nad življenjem.

— **Najstarejša Črnogorka umrla.** V Nikšiću je umrla Gospava Bajević, stara 110 let. Bila je najstarejša Črnogorka. Njen mož je dočakal 107, njena mati pa celo 125 let.

Iz Ljubljane

—lj **Vesele zgodbe o krušnih kartah** tudi že krožijo po našem mestu kar skupaj s storijami o križih in težavah s skritimi zalogami živil. V nekaj dneh mestni preskrbovalni urad seveda ni mogel natanko pregledati vseh stotisoč prijav za karte, pa je marsikdo dobil krušno karto tudi po pomoti in celo po krivici. Sedaj so pa v mestnem preskrbovalnem uradu pričeli prijave rešetati in so našli v rešetu strogih uredb in predpisov marsikaj zanimivega, dosti žalostnega in tudi marsikaj veselega. Tam iz Sibirije je namreč prišla prijava državnega uslužbenca, ki je podpisal, da vsa družina z njim vred šteje šest upravičencev. Zadnji upravičenec je rojen 15. maja 1940., je ženskega spola in po poklicu čuvaj. In gladko so mu dali krušno karto na 2 kg moke na mesec natanko po postavi. Sedaj so pa šele opazili, da je tej V... čič ime Lumpi ter ugotovili, da v tako nežni mladosti še ne more izpolnjevati odgovornih nalog svojega čuvajskega poklica. Kosmatega čuvaja seveda ne bodo klicali, pač bo pa povabila uredba družinskega poglavarja, ki je svojemu psu dal svoj priimek in ga uradno izdal za svojo hčer. Prepričani smo, da tudi zaradi tega čudnega trika družini ne ostaja kruha. Sploh nekateri smatrajo pse za svoje družinske člane in tako je neka dama prišla v preskrbovalni urad zahtevat 5 kg moke za svojega kužeta. Dama brez dvoma ceni svojega psa više nego samo sebe, saj zahteva zanj višjo porcijo kruha in moke. Poučili so jo, da strokovnjaki priporočajo žlahtnim psom samo koruzno moko kot najbolj zdravo hrano. Tako se presiti ljudje norčujejo iz resnih časov in odjedajo manj srečnim vsakdanji kruh.

—lj **NA VSAKO MIZO LAŠKO PIVO!**

—lj **Prošnja tramvajski upravi.** Že opetovano smo Vičani, ki se vozimo v službo in iz službe, prosili tramvajsko upravo, naj bi v opoldanskih in večernih urah, ko je največji promet, uvedla od kavarne Evrope do končne postaje na Viču vsaj en rezervni voz, da se ne bomo gnetli v enem vozu kot »sardine v škatli«. Snoči ob 18. smo spet doživeli tak direndaj, ko je bilo toliko potnikov, da so stali ne samo natrpani v vozu, marveč tudi na stopnicah. Zabavljanja je bilo na pretege. Seveda ne zadene krivda sprevodnika, marveč tiste, ki dopuščajo tak nered na cestni železnici. Ako vozijo rezervni vozovi ob 14. in opoldne iz Šiške do pošte, zakaj se nas ne bi uprava usmilila in tudi Vičanom, ki prav tako plačujemo mesečne vozne listke, dala opoldne in zvečer od 18. do 19. rezervne vozove? Pričakujemo, da je to naš zadnji apel in da bomo deležni Vičani istih ugodnosti kakor Šiškarji. — Prizadeti.

—lj **V duševni zmedenosti je skočil skozi okno II. nadstropja.** Včeraj popoldne so bili reševalci klicani v palačo OUZD na Miklošičevi cesti, kjer so naložili na avto 30letnega uradnika pri progovni sekciji Josipa Šeliga in ga odpeljali v bolnico. Že tedaj je kazal znake duševne zmedenosti, a je bil iz bolnice odpuščen. Šeliga se je čez dobro uro spet pojavil v II. nadstropju Okrožnega urada na Miklošičevi cesti, kjer je nekaj časa postaval, naenkrat je pa odprl okno in se pognal na dvorišče. Nesrečnež je obležal hudo pobit. Reševalci so ga ponovno prepeljali v bolnico, kjer so ga obvezali in mu nudili pomoč, po zdravniškem pregledu pa so ga prepeljali v umobolnico na Poljanskem nasipu.

—lj **Dogodek z ulice.** Obstala sva z znancem na vogalu ulice. Čez cesto je prišel pes, ki je nosil na licu veliko kepo snega, tako da se mu je videlo samo eno oko. Pa jo je zavil naravnost k nama; obstal je in dvignil glavo. Šele tedaj sva opazila, da ima pes nagobčnik, okoli katerega se je nabrala cela plast snega; gotovo je težko dihal. Znanec ga je rešil snega.

—lj **Dobro založen ribji trg.** Po daljšem času je bilo danes naprodaj zopet nekoliko več morskih rib. Cene so bile zmerne in kupčija je bila nekoliko živahnejša. Sardelice in girice so prodajali po 20, skuše po 30 in osliče po 40 din kg. Med rečnimi ribami so bile platnice in ščuke po 28 din, žive postrvi pa po 40 din kg.

—lj **Poškodbam je podlegel.** Včeraj popoldne so pripeljali iz Hrastnika v bolnico 33letnega delavca Rudolfa Karnerja. Karner je opoldne doma padel po kamnitnih stopnicah in treščil z glavo naprej v podzidek. Obležal je nezavesten, hudo pobit po glavi in životu, nalomil pa si je najbrž tudi hrbtenico. Karnerjeve poškodbe so bile tako hude, da jim je že zvečer v bolnici podlegel.

—lj **Dr. France Prešeren,** največji slovenski pesnik, Primičeva Julija, baron Žiga Zois, pesnik Valentin Vodnik, Matija Čop, Andrej Smole, Miha Kastelic, Janez Kerstnik, Ravnikar, dr. Zupan in druge znane zgodovinske osebnosti nastopijo v »Visoki pesmi«, drami iz življenja pesnika dr. Prešerna, ki jo je spisala po svojem romanu o Prešernu znana pisateljica Ilka Vaštetova. Šentjakobčani bodo ponovili to igro v soboto 15. in nedeljo 16. t. m. ob 20.15. Radi tehničnih ovir in drugih težkoč v zvezi z velikim številom sodelujočih, preko 40, sta predvidoma to poslednji večerni uprizoritvi tega dela, na kar posebej opozarjamo občinstvo. V nedeljo 16. t. m. ob 15.15 pa bo popoldanska predstava zabavne Nušićeve veseloigre »Gospa ministrica«. Ker je za vstopnice veliko povpraševanje, jih kupite že v predprodaji od danes dalje.

—lj **Polenovka,** razne moške ribe — gostilna Lovšin, Gradišče 13. 107—n

— **Smučarji, vsi na Krvavec!** Sijajna smuka. 109—n

—lj **»Ples pod zvezdo« prirede v nedeljo Hermesovi kolesarji pri Martincu v Zg. Šiški.** 108—n

—lj **Tatvine.** Iz stanovanja v Gledališki ulici 12 je nekdo odnesel par novih moških čevljev, znamke »Elegant«, par rjavih sandal, sliko, in nekaj drugih predmetov v skupni vrednosti 900 din. Mariji Lebigmanovi za Bežigradom je tat ukradel z vrta več moškega in ženskega perila ter dva namizna prta. Tat je oškodoval Lebigmanovo za 400 din. — Iz neke hiše v Škrabčevi ulici pa je odnesel tat več obleke, perila in nekaj drugih predmetov v skupni vrednosti 2500 din.

Iz Celja

—c **Na ljudskem vseučilišču** bo predaval v ponedeljek 17. t. m. ob 20. univ. prof. dr. Boris Zarnik iz Zagreba o temi »Činitelji embrionalnega razvoja«. Predavanje bodo spremljale zanimive skioptične slike.

—c **Medmestne tekme obveznikov telesne vzgoje** v smuškem patruljnem teku in v alpski kombinaciji za moštva in poedince bodo v soboto 15. in nedeljo 16. t. m. na Golteh, ker so snežne razmere pri Celjski koči neugodne. Tekmovali bodo obvezniki telesne vzgoje s področja mestnih poglavarstev v Ljubljani, Mariboru, Celju in Ptuju.

—c **Razmere na delovnem trgu.** Pri celjski borzi dela je bilo 10. t. m. v evidenci 1474 brezposelnih (1227 moških in 247 žensk) nasproti 1428 (1183 moškim in 245 ženskam) dne 31. januarja. Delo dobijo: 1 delavec, 7 kmečkih dekel, 4 služkinje, 3 kuharice ter po 1 natakarica in sobarica.

—c **Izpiti vozačev motornih vozil** za kandidate celjskega, gornjegrajskega, šmarskega in konjiškega sreza bodo prve dni marca v Celju. Kandidati naj vložijo pred pisane prošnje na sreskem načelstvu v Celju. Dan izpitov bo javljen naknadno.

—c **Lastniki motornih vozil** naj takoj zamenjajo karte za nakupovanje bencina, če tega še niso storili.

—c **Napad in nesreča.** V Šmartnem v Rožni dolini so neki fantje v torek napadli 26-letnega dninarja Antona Verdeva iz Zavrha pri Šmartnem in ga močno poškodovali po glavi in prsih. V Bukovju pri Konjicah si je šestletni kočarjev sinček Anton Kropej pri padcu zlomil desno nogo nad gležnjem. Poškodovanca se zdravita v celjski bolnici.

Iz Kranja

— **Polletni zaključek na gimnaziji.** Celotno število učencev in učenk na tukajšnji gimnaziji je znašalo ob koncu I. polletja 671. Izdelalo je 381 dijakov in dijakinj ali 56.78% od celotnega števila. 287 jih ni izdelalo, 3 so bili neocenjeni, 6 pa je bilo odstranjenih z zavoda. Najboljši uspeh je bil zabeležen v VII. razredu, najslabši pa v III. a, kjer je od 62 učencev izdelalo le 32.26 %. Kakor je razvidno iz teh številk je uspeh v sorazmerju z drugimi zavodi v državi kar dober. Izredno slab uspeh v III. a gre gotovo na rovaš prenapolnjenosti razreda.

— **Aeroklub je polagal obračun dela.** Na nedeljskem obč. zboru je predsednik aerokluba g. Pešl obširno govoril o delovanju kluba, ki je v preteklem letu zabeležilo že prve uspele v propagandi kakor tudi v internem delu. V pretečenem letu je bilo zapaženo zanimanje široke javnosti za prireditve kluba, ki je dosegel s pridnim delom mlajših članov tudi krst brezmotornega letala, kar je vzbudilo pri javnosti izredno priznanje. G. predsednik se dobro zaveda težkoč okoli gradnje in važnosti jedrilic za klubov naraščaj, zato se je v iskrenih besedah zahvalil tudi njim za požrtvovalno delo. Razumljivo je, da klub sam ni zmogel finančnih sredstev za gradnjo letal in raznih tečajev kakor tudi ostalih prireditev temveč, da je bil v veliki meri navezan na radodarnost dobrotnikov, katerim se mora klub v veliki meri zahvaliti za uspešno delovanje. Kljub temu, da so bila vsa sredstva izčrpana za delo v pretečenem letu, pa si je klub zastavil tudi za bodoče leto obširen program dela, od katerega bo dokončna izgradnja visokozmožnega letala tipe »Čavka« zahtevala največ žrtev in truda. Prisotni zborovalci so v obširni debati proučili tudi vse možnosti za zbiranje potrebnih sredstev za uspešno nadaljevanje propagande letalskega športa. V novi odbor so bili izvoljeni gg. Pešl Vilko, Gorjanc Fr., Lieber Franc, Levičnik Ivo, Cof Bogo, dr. Megušar, inž. Mlakar, inž. Savnik V., Česenj, Papež, inž. Stepančič, Wending, Jarc, Koncilija, inž. Brilly, Košorok in Terčon.

— **Za člane upravnega sveta** Hranilnice dravske banovine, podružnice v Kranju, so bili imenovani gg. dr. Anton Megušar, Jurij Pollak in Mihael Draksler.

— **Sokolske smučarske tekme v Stražišču** priredi Sokolsko društvo v Stražišču v nedeljo 16. t. m. ob 10. uri dopoldne na progi 10 km za člane in 5 km za naraščaj. Tekme bodo prav zanimive, saj se jih bo udeležilo tudi nekaj smučarjev društva Kranj.

— **Sahisti, pohitite s pripravami** za prvenstveni turnir. Prijave bodo drevi na igralnem večeru zaključene. Prijavnina znaša 5 din. Drevi bo odigran še brzoturnir nato pa bodo izžrebana mesta igralcev, ki bodo razdeljeni v skupine.

— **Odjuga in občina.** Tik predno je bil zvožen z naših ulic večji del snega, nas je obiskala odjuga, ki je povzročila prave poplave po cestah in pločnikih. Kljub temu, da bi morala izučiti občino že zadnja odjuga, pa tudi sedaj ni bilo pri češčenju snega z ulic poskrbljeno za pravilno delovanje odtočnih kanalov. Sneg po cestah je skopnel in voda se nabira po cestah, požiralniki pa so še vedno pod ledom in snegom. Sedaj bo potrebno še enkrat delati delavcem po žlobudri namesto, da bi že pri odstranjenju snega očistili kanale.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Petek, 14. februarja: zaprto, (generalka)

Sobota, 15. februarja: Zaprta vrata. Premiera. Red premierski

Nedelja, 16. februarja: ob 15. uri: Romeo in Julija. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. Ob 20. uri: Šesto nadstropje. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol

OPERA

Začetek ob 20. uri

Petek, 14. februarja: ob 15. uri Veselo žene windsorske. Izven. Ljudska predstava po globoko znižanih cenah.

Sobota, 15. februarja: Ples v maskah. Izven.

Nedelja, 16. februarja: ob 15. uri: »Vesele žene windsorske«. Izven. Globoko znižane cene. Ob 20. uri: »Pri belem konjičku«. Globoko znižane cene

MAJHNA RAZLIKA

»Pozdravljena, Tončka! Kako pa tvoj Jože?«

»Hvala, dobro mu gre. Toda zdaj je Tone.«

Pretresljiva ljubavna tragedija

V Splitu je podnarednik vojne mornarice Franc Žuraj ustrelil sebe in svojo izvoljenko

Split, 13. februarja

Včeraj popoldne sta si v hiši v Marcelinovi ulici št. 6 končala življenje dva zaljubljenca. H gostilničarju Antinu Gabriču je prišel podnarednik na šolski ladji »Jadran« Franc Žuraj, doma iz Slovenije. Z njim je bilo mlado dekle, ki jo je predstavil za svoj nevesto. Žuraj je prosil Gabriča, naj mu da sobo. Gostilničar mu je ustregel. Fant in dekle sta odšla takoj v najeto sobo. Ker ju pa do petih popoldne ni bilo na spregled, se je zazdelo to gostilničarju sumljivo. Natakarica je potrkala na vrata, toda nihče se ni odzval.

Stvar je postala še bolj sumljiva in gostilničar je obvestil orožnike, da se je moralo v njegovi krčmi nekaj zgoditi. Natakarica je zlezla v sobo skozi okno in orožniki so ji sledili. V sobi so zagledali strašen prizor. Na postelji je ležalo mrtvo dekle, na tleh pri postelji pa mrtev Žuraj. Dekle je imelo rano v prsih. Ustreljeno je bilo naravnost v srce. Fant je imel pa dve rani. Preiskava je dognala, da je narednik najprej ustrelil svojo izvoljenko v srce, potem si je pa pognal dve krogli v prsi. Ker je pa mislil, da to še ne bo dovolj, si je prerezal s britvico še žile na obeh rokah.

O samomoru mladih zaljubljencev se je takoj raznesla vest po mestu in pred hišo se je kmalu zbrala velika množica radovednežev, ki so se živahno pogovarjali o tragični usodi mladega para. Pri mrtvecih niso našli nobenega pisma, iz katerega bi bilo razvidno, kaj ju je pognalo v smrt. Našli tudi niso nobenega znaka, ki bi pričal, kaj se je zgodilo pred tragedijo. Policijski organi so zaslišali krčmarja in natakarico ter preiskali sobo. Trupli so prepeljali v presekturo banovinske bolnice, kjer je bila obdukcija.

Pozneje so ugotovili, da se piše dekle Genovefa Rodin in da je 18 let stara gojenka Obrtne šole usmiljenih sester v Šibeniku, kjer živi njen oče in trije bratje. Prvotno so mislili, da sta šla Žuraj in Rodinova v smrt zaradi nesrečne ljubezni, potem se je pa izkazalo, da ni tako. Včeraj zjutraj sta namreč prispeli v Split sestra in dva brata pokojne Rodinove in pravili so, da je bila Genovefa dve leti zaročena z nekim drugim fantom, pehotnim narednikom, ki je bil iz Šibenika premeščen v Bileće. Po njegovem odhodu se je pa zaljubila v Žuraja, toda starši so nasprotovali tej zvezi.

Te dni je priplula šolska ladja naše vojne mornarice »Jadran« v Splitsko pristanišče in tako sta se zaljubljenca sestala v Splitu, kjer sta se odločila za prostovoljno skupno smrt.

SOKOL

— **Radovljica.** Sokolski oder nas je v nedeljo razveselil z Golarjevo »Vdovo Rošlinko«, ki je od takrat, ko je še nova zabavala povsod, kjer se je pojavila, nismo videli na našem odru. Ko smo po petnajstih letih spet gledali to igro, smo videli, da ni prav nič izgubila na prvotnem blesku in tudi ne na privlačnosti. Dvorana je bila polna, kakor malokdaj. To nas uči, da imamo tudi sami dosti izbire v igrah in ni treba, da tako posegamo po tujih, mnogokrat slabših delih, kakor je bila to nekaj let sem navada. V »Roślinki« so dobre vloge, ki se kaj prilegajo našemu človeku, samo skrbno izvesti jih je treba. To naj si zapomnijo posebno oni, ki hlepe po salonskih vlogah, pa niso prav nič pripravni za nje. Snov iz vsakdanjega našega življenja ,to je za nas, saj smo vsi skupaj otroci preprostega kmečkega naroda, ne pa visoka gospoda. Tudi igralci so to pokazali, ker so sami uživali pri igranju in tako podali lepo, zaokroženo celoto. Vestna režija s. Lojzke Horvatove je vse pohvale vredna, ker leži v nji težnja za resnim vstvarjanjem, ki je edina pot do dobrega gledališča. V nedeljo bomo ponavljali in priporočamo vsem, ki jih je pretečeno soboto veselica pobodla, da igre niso videli, naj jo pogledajo. Š-r.

— **Sokolsko društvo v Dol. Toplicah** je prav pridno na delu, zlasti v prosvetnem pogledu. Tu pa tam pa poskrbi tudi za prijetno zabavo. Tako je priredilo v nedeljo običajno predpustno veselico z maškerado ,ki je bila prav dobro obiskana. Rekordna udeležba in dobro razpoloženje, ki je vladalo ves čas prireditve, je pač dokaz, da si ljudsto želi od časa do časa tudi razvedrila, ki je zlasti v sedanjih resnih časih že prav potrebno. Na prireditvi je vladalo ves čas veselo in razigrano razpoloženje v bratski slogi dobrih Sokolov in prijateljev sokolstva pa tudi udelezba bližnjega bratskega društva iz Straže-Valte vasi je bila zelo številna, saj so predpustne sokolske prireditve v Dol. Toplicah že od nekdaj res elitne prireditve. Sokolska dvorana je bila prireditvi primerno okrašena, kar je dalo že na zunaj pravo razpoloženje. Zabava se je v najlepši dostojnosti ob policijski uri zaključila ter je tako v moralnem kakor tudi v gmotnem pogledu dosegla lep uspeh. V nedeljo 16. t. m. pa priredi sokolsko društvo narodno igro »Rokovnjači«.

— **Sokolsko društvo Ljubljana - Moste.** Novo izvoljena uprava je že pričela z delom in določila program za letošnjo poslovno dobo. Letni telovadni nastop bo 13. julija na letnem telovadišču v Vodmatu. Pri naši četi v Dolu, ki letos praznuje 10 letnico, se vrši istotako telovadni nastop dne 1. junija v Beričevem. Bližnja bratska društva naprošamo, da na ta dneva ne prirejajo svojih nastopov. Tudi vsi odseki, izvzemši kolesarskega, so se že konštituirali in pričeli z delom. Največja naloga in največ dela čaka seveda gradbeni odbor. Radi silnega porasta cen v stavbenemu materijalu, se bo treba nekoliko omejiti in skrčiti pri zgradbi, oziroma postaviti vsaj najnujnejše prostore za telovadbo, zgraditev stranskih prostorov pa odložiti na ugodnejši čas. Vse one brate in sestre, ki so že podpisali svoje prispevke, naprošamo, da denar nakažejo po poštni položnici ali pa ga izroče pooblaščenemu inkasantu br. Deklevi. — Gledališki odsek uprizori v četrtek 20. februarja Molièrovo komedijo v treh dejanjih **»Scapinove zvijače«**, 6. marca pa mladinsko igro **»Jurček«**. Začetek vsakikrat točno ob 20. v kinu Moste. Predpustne zabave društvo letos na bo priredilo, ker ni čas za to in ker ni na razpolago primernih prostorov. Mesto tega izdatka, darujte za socialni sklad. Zdravo.

Iz Metlike

— **Osebna vest.** V četrtek je zapustil Metliko splošno znani mag. phm. g. Engelhardt Franc, ki si je tekom svojega bivanja in delovanja v Metliki pridobil tako pri meščanstvu kakor okoličanih splošen ugled in spoštovanje ter radi ljubeznivega nastopa tudi velik krog znancev in prijateljev. Kot izredno glasbeno naobražen je z velikim zanimanjem in osebno podporo spremljal posebno glasbeno delo tako mestne godbe kakor tudi sokolskega orkestra in užival ob njih uspehih. Baš se je pripravljal, da ustanovi v Metliki Glasbeno matico, ki bi naj zbrala v moški in mešani zbor vse metliške pevce in pevke in prav zato nam je njegov odhod iz Metlike tem težji in nepričakovan. Na njegovem mestu mu iz srca želimo vso srečo in željo, da se še večkrat povrne med nas!

— **Vrtnarski tečaji.** Predavanja o pridelovanju zelenjadi ter obdelovanju vrtov, ki smo jih najavili pred štirinajstimi dnevi, bodo v Metliki v šolskem poslopju v torek 18. februarja ob 10., v Črnomlju v nedeljo 16. t. m. od 17. ter na Vinici v ponedeljek 17. t. m. ob 15. želeti je, da se predavanj udeleže vsi kmetovalci, gospodinje in mladina, da bodo poučeni o akciji za pospeševanje zelenjadarstva.

— **Strogi kontumac!** Ker je bila ugotovljena steklina na poginulem psu iz Radovičev, občina Metlika okolica, je uveden strogi zapor psov in mačk za celo področje bivšega sreza Metlika, in sicer za občine Metlika mesto, Metlika okolica, Radatoviči, Semič in Gradac. Vsi psi in mačke morajo biti zavarovani tako, da je vsaka poškodba oseb in živali po njih popolnoma izključena.

SPORT

— **Medklubska skakalna tekma.** Sportni klub Ilirija v Ljubljani razpisuje za dne 16. februarja 1941 na svoji 25 m skakalnici na Slovenskem Javorniku s pričetkom ob pol 15. medklubsko skakalno tekmo za seniorje, juniorje, naraščaj in mladino. Pravico do nastopa imajo vsi verificirani in predverificirani tekmovalci SZSZ. Prijavnine ni! Tekmuje se po pravilniku JZSS in pravilih SZSZ. Vsak tekmovalec nastopa na lastno odgovornost. Prijave z navedbo rojstnih letnikov tekmovalcev je poslati na naslov: Šporn Zdravko, Slovenski Javornik št. 183 najkasneje do 12. ure na dan tekmovanja. Objava rezultatov bo ob 17. Prvi trije v vsaki razpisani skupini prejmejo spominske plakete. Zmagovalec v seniorski skupini prejme prehodni pokal, ki preide v trajno last onega tekmovalca, ki si ga dvakrat pribori.

Borzna poročila

Curih 14. februarja. Beograd 10, Pariz 7.75, London 16.10, New York 431, Bruselj 59, Milan 21.725, Madrid 40, Amsterdam 229, Berlin 172.50, Stockholm 102.60, Oslo 98.50, Kopenhagen 83. 50, Sofija 425, Lisabona 17.27, Budimpešta 85, Atene 300, Carigrad 337.50, Bukarešta 212.50, Helsingfors 875.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Preklici, izjave beseda din 1.— davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

UMETNI MLIN se odda takoj v najem. Vodni pogon. Prednost imajo lastni posestniki. Več se pojasni pri Mariji Slana, Sv. Benedikt v Slov. goricah. 495

OGLAŠUJ v »Slov. Narodu«

POSTELJNE MREŽE izdeluje in ima stalno v zalogi — rabljene se sprejmejo v popravilo najceneje — ALOJZ ANDLOVIC, Gregorčičeva 5. 2. T.

POZOR! Popravljam gumasto obutev, v zalogi imam damske gumaste škornje. — Kupujem rabljene moške čevlje, da so le zadnji deli dobri. KLAVŽER, Vošnjakova ul. 4. 490

POSEST

Beseda 50 par. Davek posebej Najmanjši znesek 8.— din

TRGOVSKO HIŠO enonadstropno, z dobro vpeljano trgovino v obmejnem pasu zaradi pomanjkanja gotovine takoj prodam. — Ponudbe na upravo pod Ž. P. 2991

SLUŽBE

Beseda 50 par. Davek posebej Najmanjši znesek 8.— din

BRIVSKI POMOČNIK dobi službo. Nastop 17. februarja. Karl Tavčar, brivec, Škofja Loka. 494

KUPIM

Beseda 50 par. Davek posebej Najmanjši znesek 8.— din

KROJAŠKE IN VOLNENE ODPADKE kupujem po najvišjih cenah. R. Višnjevec — Stari trg 15, Ljubljana. 496

TOVORNI AVTO Diesel, v dobrem stanju, 5-tonski, lahko tudi brez gum, kupim. Prednost imajo znamke Mercedes, Man, Saurer. Ponudbe na Schmolka, oglasni zavod, Novi Sad. 492

PRODAM

Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

DOBRA PREBAVA JE ZDRAVJE Znanstveno je ugotovljeno, da je »Ambroževa medica« najboljši regenerator prebavnih organov. — Pristno dobite le v »MEDARNI« Ljubljana, Židovska ul. 6. 13.T.

Makulaturni papir proda uprava „Slovenskega Naroda“ Ljubljana, Knaflijeva ulica štev. 5

Lani smo izdali 232.5 milijona din za tobak

v Slovenji — Izredno povečana poraba tobačnih izdelkov decembra

Ljubljana, 14. februarja

Tobak je pomembna gospodarska rastlina. Ne moremo ga sicer primerjati s pšenico, a ga tudi ne smemo kratkomalo izločiti iz gospodarskega življenja. Zato pa moramo resno računati z njim. Ljudje se ne odvadijo kajenja niti v najslabših časih. Znano je celo nešteto primerov, da so vojaki med svetovno vojno celo lažje pogrešali kruh kakor tobak. Propaganda proti kajenju bi najbrž imela še manj uspeha kakor proti pijančevanju. Kadilcev je nedvomno tudi mnogo več kakor pijancev, čeprav so pivci številnejši. Kadilci so velesila; zato si »sveta vojska« proti kajenju ne sme obetati nobenih uspehov. Tudi avtoriteta zdravnikov bo odpovedala. Lani smo čitali razpravo nekega znanega zdravnika, ki je dokazoval, da je nikotin povzročitelj številnih bolezni. Zavzemal se je, naj bi Slovenija raje žrtvovala del milijonov, ki jih požene vsako leto v zrak, za boj proti jetiki. Takšni predlogi zaležejo prav toliko, kakor če kdo predlaga, naj bi države nalagale del milijard, ki jih potrebujejo za oboroževanje, v druge, bolj socialne namene. Kakor ne moreš zaustaviti zemlje, da bi se ne vrtela, prav tako ne moreš s samimi pobožnimi željami preusmeriti gospodarskega življenja. Prav zaradi tega, da je potrebno na leto toliko in toliko milijonov din za pobijanje jetike, ne bo nehal nihče kaditi.

ALI NAJ OBDAVČIJO KAJENJE?

Kako bi naj preusmerili tiste milijone, ki se iztekajo iz žepov kadilcev, v zdravstvene sklade? Ali naj obdavčijo kadilce? To se pravi, ali naj država obdavči sama sebe? Kadilci dajejo državi leto za letom stalne dohodke celo bolj zanesljivo kakor davkoplačevalci. Kako bi se naj država odpovedala tem dohodkom in s čim bi jih naj nadomestila? Vprašanje pa je tudi, kako bi naj zaposlili vse tiste, ki zdaj žive od tobaka: pridelovalce, delavce tobačnih tovarn, trafikante itd. Čeprav tobak ni žito, vendar nudi neštetim ljudem kruh. Jetični seveda nimajo od tega nobene koristi, toda ali bi jo imeli, če bi ljudje morali prenehati kaditi? Ali bi kadilci potlej nosili dinarje v nabiralnike, da bi zbrali milijone za zidanje sanatorijev?

TOBAK IN FILOZOFIJA?

O tobaku je sicer mogoče filozofirati, a z nobenim filozofskim sistemom ne moremo odvaditi ljudi kajenja. Lažje si celo mislimo tobak brez filozofije kakor filozofijo brez tobaka, kajti tobak baje rodi več idej kakor sami filozofi brez njega. Kaj pomaga filozofirati, da je tobak povsem nepotreben na svetu, ko si vendar sveta ne moremo misliti več brez njega kakor ne brez smodnika! Če bi ne bil izumljen smodnik, bi se ljudje ne streljali, če bi ne odkrili tobaka, bi ne kadili. Zdaj pa naj kdorkoli dokazuje, da je nesmiselno, če se ljudje streljajo, ljudje vendar ne bodo zaradi tega izdelovali nič manj smodnika. Prav tako je s tobakom: dokazujte ali ne, da je škodljiv, kadilcev ne bo zaradi tega nič več in nič manj. Tako je, kakor da smo priklicali hudiča — zdaj ga ne moremo več poslati nazaj, odkoder je prišel.

KADILCI DAJEJO ČIMDALJE VEČ

Ne smemo pričakovati, da bodo ljudje začeli opuščati kajenje. Tudi med najostrejšo gospodarsko krizo so kadili. Kade seveda tudi zdaj, z nič manjšim užitkom in vedno z enako vnemo. Kadili bi tudi, če bi se tobak še podražil. Ne kade nič manj, odkar se je tobak podražil lani. Najbolj zanimivo pa je, da naši kadilci polagajo na žrtvenik nikotinu od leta do leta več milijonov. Tega ne smemo pripisovati le podražitvi tobaka. Če bi podražitev vplivala, bi skupni izdatki za tobak naraščali; pri manjši porabi bi višje cene pokrile, kolikor bi kadilci kupovali manj.

OKROG 100 MILIJONOV VEČ

V zadnjih sedmih letih so izdatki naših kadilcev naraščali tako hitro, da so bili lani za okrog 100 milijonov višji kakor leta 1933. Tistega leta je Slovenija izdala za tobak 135,350.222 din, lani pa že 232,482.240 din. Lani je odpadlo v Sloveniji povprečno 176 din izdatkov za tobak na slehernega prebivalca. To so vsekakor lepe vsote, ki nam pa tudi dokazujejo, kako velik gospodarski pomen ima tobak. Za primer naj navedemo samo, da izda dravska banovina na leto več za tobak kakor znaša banovinski proračun! Lani smo izdali na mesec povprečno po 17 milijonov za tobak ali po 566.666 din na dan. Okrog pol milijona din prometa na dan v vsej banovini pa vendar ni mnogo za neštete trafike.

ZAKAJ PORAST DECEMBRA?

Poročali smo že, da je poraba tobačnih izdelkov decembra nenavadno porasla. Nekateri so si to razlagali s tem, da so se kadilci zalagali s tobakom v strahu pred podražitvijo. V resnici so se decembra širile govorice, da bo tobak podražen. Drugače si res težko pojasnimo, zakaj bi se prav na koncu leta začela velika sezona kajenja. Kadilci so izdali lani decembra 24,719.864 din. Še nikdar niso v nobenem mesecu izdatki za tobak pri nas znašali toliko. Upoštevati je sicer treba, da se je tobak lani precej podražil; toda četudi računamo, da je bil povprečno dražji za 25%, vendar sprevidimo, da so se izdatki povečali predvsem zaradi mnogo večje porabe kakor prejšnja leta decembra. Predlanskim je Slovenija izdala za tobak decembra 16.36 milijona din, l. 1938 16.36 mil., l. 1937 15.16 mil., l. 1936 14.74 mil. in l. 1935 13.86 milijona din.

JANUARJA NORMALNA PORABA

Da je bila decembra poraba tobaka povečana res, ker so si kadilci delali zaloge, sprevidimo iz vsote izdatkov za tobak prejšnji mesec. Januarja je Slovenija izdala za tobak 18,248.191 din. Ta vsota odgovarja normalni porabi. Lani januarja so kadilci izdali za tobak 15,715.314 din. To je sicer precej manj kakor letos, a upoštevati je treba, da je bil tobak pred letom cenejši. Statistika kaže, da je bila poraba nekaterih cenejših vrst cigaret, ki jih kadilci najbolj kupujejo, prejšnji mesec precej manjša kakor pred letom. To pa ne dokazuje, da zdaj kadilci kade manj, ker so imeli tobak v zalogi še od decembra.

APRILSKA STAVKA KADILCEV

Ko je bil lani aprila tobak podražen takorekoč čez noč, so se kadilci — kakor navadno — silno razburjali. Mnogi so prisegali, da ne bodo nikdar več niti pogledali tobaka. Zatrjevali so sami celo bolj kakor nekadilci, da je kajenje neumnost ter da je škoda vsakega dinarja za tobačni dim. Da pa niso le govorili, temveč so v resnici začeli stavkati, sprevidimo tudi iz statistike. Lani aprila so naši kadilci izdali najmanj za tobak, razen februarja, ki je najkrajši mesec, in sicer le 15,628.676 din (februarja 14,169.016). Silno je nazadovala zlasti poraba cenenih vrst tobačnih izdelkov, ki so se najbolj podražili. Da so kadilci v resnici stavkali nekaj tednov, sprevidimo že po izdatkih za tobak maja; sestradani kadilci so se po postu tem bolj vrgli na tobak in maja so izdali že 19,470.347 din, julija pa celo 22,198.453 din. Sicer pa vsi vemo, koliko drže zaobljube kadilcev. Nikotin je neizprosen tiran in kadilci bodo temu strašnemu božanstvu kadili vedno, čeprav bodo zaradi tega prisiljeni manj jesti.

Neurejen hudournik sredi Ljubljane

Skrajno zanemarjena Snežniška ulica in drugi kričeči nedostatki v mestu

Ljubljana, 14. februarja.

Vabimo ljubljanske meščane, posebno gospoda župana ljubljanskega in njegov gradbeni urad, na ogled Snežniške ulice, v delu od Rimske ceste do Aškerčeve ceste, ki je še posebno zanimiv ponoči, ko ni v vsem tem predelu ulice nobene razsvetljave, niti na križišču Rimske ceste, v katero se izteče omenjena ulica. V tem predelu gradijo mineraloški institut in dotični stavbeni podjetnik je v svoje svrhe zavzel dobri dve tretjini ulice. Raztreseni so po ulici hribi kamna, apna, šodra, peska razni odri in utice in zapreke itd. Ostali ozek del ulice vštevši tako zvani hodnik ob nasprotni hišni fronti pa je hudournik, in še neurejen. Kadar je dež, ali pa sedaj, ko kopni sneg, teče po ulici potok po vsej dolgosti ulice, ker ni nobenih odtočnih kanalov, ali kar jih je, je zakritih z drugimi ovirami, po hodnikih pa se zlivajo potočiči iz hišnih žlebov, vse skupaj pa je mlakuža, po kateri brede neštevilno Mirjanov - davkoplačevalcev ki jim je ta ulica najkrajša zveza med mestom in Mirjem. In takih brodilcev ni malo ob vseh urah dneva in večera, ker večina Mirjanov se poslužuje te ulice kot najkrajše. Pred tedni pa ko je zapadel precej visok sneg in je obležal par tednov, tedaj ni bilo nikogar na božjem svetu, da bi pospravil ta sneg ali ga vsaj deloma razoral. Pešci so si morali, drug za drugim, gaziti visoki sneg, dokler si niso z vztrajnim gazenjem priborili skromni prehod, da so lahko ob poledeneli stezi balansirali proti domu ali od doma. Ko je začel sneg kopneti, pa so imeli pešci brezplačno Kneipovo kuro, ker so brodili do gležnjev po vodi.. Mirjani so bili čisto pozabljeni. Kaj pa šele v temi, tedaj je bil prehod sploh smrtnonevaren!

Čuden pojav! Mestni gradbeni urad, ki je markiral tako skrb za Mirjane, da jim je hotel z vso silo preskrbeti po vsem Mirju asfaltne hodnike, seveda na stroške privatnih posestnikov, in ko so se ti soglasno uprli, jim je preskrbel vsaj robnike za drag denar zasebnikov, ko so vendar vsi hodniki na Mirju bili lepo v redu, snažni, čisti in sproti očiščeni., — ta mestni gradbeni urad, ki tako hoče skrbeti na stroške drugih za sistemiziranje, lepoto in praktičnost ulic v predmestju, nima pa najmanjše skrbi za Snežniško ulico v mestu, kjer se koncentrira ves promet Mirjanov, niti da bi jo vsaj približno razsvetlil, niti da bi jo držal vsaj v elementarnem redu in najpristojnejši snagi. Če si kak hišni posestnik v mestu da postaviti ozek oder, da si pobeli hišo, mora plačati za mestni prostor drago najemnino, ki mu ga do milimetra omejijo, da ga niti najmanje ne prekorači. V Snežniš: ulici pa je stavbni podjetnik, ki gradi mineraloški institut, zasedel skoro vso ulico, pa ga ni organa gradbenega urada, ki bi to postavil v prave meje ali pa da bi vsaj zahteval od podjetnika, če je že zasedel in razoral dober del širine ulice, da vsaj ostali del drži v redu, ga vsako toliko popravi ali posipa, ker le njegovi vozovi in tovorni avtomobili so ga ne samo na voznem delu, nego tudi na nasprotnem hodniku razorali, da izgleda ta ulica kaor neurejen hudournik.

Sicer pa je načelo mestne občine, ki naj bi bilo merodajno za urejevanje, konsolidiranje, snaženje in čiščenje mestnih ulic in potov, kaj čudno, in najmanje sledi naravnemu razvoju. N. pr. Za vsako ceno naj bodo hodniki in poti na Mirju najidealneje urejeni in asfaltirani, torej v predmestju in vrtnem delu mesta! Zvezne ulice in poti s centrumom, ki so v samem mestu kakor na primer Snežniška, pa je lahko do skrajnosti zanemarjena, namesto da bi bilo narobe. Drugi primer: Na grajski planoti je mestna občina investirala ogromne vsote, da je uredila in še ureja luksuzno in umetniško razgledišča, terase, bastjone z romantičnimi balkoni, kratkomalo vzorno sprehajališče z umetniškim užitkom, pa kaj, ko človek, ki bi se rad sprehodil po teh lepih delih, skoro ne more blizu, če se ne odloči broditi po močvirnatih in blatnih poteh. Po naravnem razvoju bi vendar bilo potrebno, da se prej konsolidirajo in lepo potresejo poti, da lahko človek po njih pride do lepih točk in z vedro dušo uživa lepe nasade, razgledne točke ter razgled sam okoli in okoli, ki je res edinstven. In v mestu samem so ulice, ki so večinoma v središču, lepo tlakovane in asfaltirane, tako nesnažne in umazane, kakor to že leta in leta ni bilo. Po hvaležnem nauku: »Bog ga je dal, Bog ga bo vzel!« je sedaj, ko je obležani sneg po ulicah skopnel, po vseh najlepših ulicah središča visoka brozga na pol skopnelega snega umazanega od premoga, žaganja in drugih smeti, ki po najlepših fizikaličnih zakonih brizga na vse strani, čim zdirja avtomobil mimo in opremi plašče mimoidočih in elegantnih dam s čudovitimi blatnimi arabeskami, tudi po hodnikih, ki so pa po skrbi dotičnih mejašev - hišnih posestnikov čedno osnaženi.

Nekdaj smo videli po ulicah vsaj pometače, ki so tako brozgo pomedli, v središču so kdaj kdaj celo pomili ulice z brizgalnicami sedaj pa čaka vsa ta nesnaga svojega naravnega fizikalnega razvoja, da se razprši na vses trani, potem počasi posuši in razkroji v prah kot dobrodošlo grgralno sredstvo. V kolikor pa že pošlje mestna občina delavce na cesto da pospravijo sneg in brozgo, so ti kot čreda brez pastirja prepuščeni samim sebi, brez vsakih navodil in — bodril za pospešeno delo. Te skupine spravljajo v lepem, božjem miru sneg na kupe in večinoma na odtočne kanale, da se potem voda izpod snega ne more odteči in nastajajo luže, namesto da bi jih kak delovodja, ki naj bi vodil tudi tako delo, navajal, da je potrebno v prvi vrsti odkriti odtočne kanale, da voda lahko odteka.

Poglavje zase pa je še živilski trg za semeniščem in na Vodnikovem trgu. Stojnice s posameznimi vrstami živil so razkropljene po tem prostranem prostoru, vmesne zvezne poti in ceste pa so mlakuže s pol skopnelim snegom, v katerih plavajo razne smeti. In po teh mlakužnih poteh morajo balansirati gospodinje in kupovalke, od stojnice do stojnice. Nekdaj se je ves živilski trg vsaj enkrat na dan počistil. Kakor kaže, je ta lepa navada sedaj odpadla. Kaj bi se ne dalo vsak dan še zjutraj zgodaj pred začetkom trga postrgati vse poti z grebljami, odstraniti zmehčani in še več zledeneli, poteptani sneg? Dobro bi bilo tudi posipati zvezne poti s peskom, da bi se s tem promet po trgu vsaj nekoliko lajšal. Merodajni faktorji naj si vsaj ogledajo to nesnago po mestu in na trgu, pa upamo, da se jim bo srce omehčalo in da bodo ukrenili čim prej vse potrebno, da se ti nedostaki odstranijo ali vsaj omilijo. Par ducatov delavcev in par vozov peska, vse pod smotrenim vodstvom, pa bi bilo kraj tej nesnagi v enem dnevu!

Osredotočenje ameriškega kapitala

75.000 Američanov ima nad polovico delniškega kapitala 200 največjih ameriških koncernov

Leta 1938. je imenoval ameriški prezident Roosevelt poseben odbor — takozvani monopolni odbor — ki mu je bila poverjena naloga proučiti osredotočenje bogastva v Združenih državah. Prvotna naloga odbora je bila poučevati ameriško ljudstvo o monopolih in rodbinah, ki imajo odločilno besedo pri največjih ameriških koncernih. Sporazumno z vlado je pa ta odbor vedno bolj izgubljal svoj prvotni namen in svoje naloge ni izpolnil tako kakor mu je bilo naročeno. Zavarovalniški odbor je sestavil poročilo, obsegajoče zgodovino 200 rodbin, ki imajo odločilno besedo pri največjih ameriških koncernih. Predsednik monopolnega odbora senator O' Mahoney je objavil izvleček iz tega poročila in v njem je nekaj zanimivih podatkov.

Mellonovi, Du Pontovi in Rockefellerjevi rodbini pripadajo delnice v vrednosti 1.4 miljarde dolarjev. In te tri rodbine imajo odločilno besedo najmanj pri 15 izmed 200 največjih koncernov. Te tri vodilne rodbine imajo v rokah premoženje, ki se ceni na okroglih 8 miljard dolarjev. Du Ponti odločajo pri velikih koncernih E. L. Du Pont de Nemours and Company in General Motors. Razen tega kontrolirajo United States Rubber Company in druge važne koncerne, med njimi Phillips Petroleum, United Fruit Company, in American Sugar Refining Company. Aktiva treh glavnih koncernov pod kontrolo Du Pontove rodbine znašajo 2.1 miljarde dolarjev.

Rodbina Mellonov ima v rokah koncerne, čijih celotni kapital se ceni na 1.6 miljarde. Razen tega ima ta rodbina delnice pri 10 drugih koncernih. Melloni imajo odločilno besedo pri koncernih Gulf Oil Copper United, Pittsburg Coal, Aluminium Company of America, Pullman Inc, General American Transportation Company in Pittsburg Plate Glass. Dva izmed teh koncernov Aluminium Company in Pullman Inc. spadata med najbolj osredotočene monopole. Mellonovi imajo poleg tega velik vpliv na podjetja Allis Chalmers, Bethlehem Steel, Jones and Laughlin in Westinghouse Electric.

Najenotnejša tvorba je ogromno podjetje Rockefellerjev, ki so se specializirali na petrolej. Aktiva petih petrolejskih koncernov, pri katerih imajo Rackefellerjevi odločilno besedo, znaša 4.5 miljard dolarjev. Rockefellerji kontrolirajo Standard Oil of New Jersey, Socony Vaccuum Oil, Sandard Oil of India, Standard Oil of Caifornia in Ohio Company. 75.000 Američanov ima nad polovico delniškega kapitala 200 največjih ameriških koncernov.

Zakaj je februar najkrajši mesec

Prvotno je bil februar zadnji mesec v letu

V navadnem letu ima februar 28, v prestopnem pa 29 dni. Vsako četrto leto je prestopno in februarju se doda en dan zato, ker je astronomsko leto približno za 6 ur daljše od koledarskega. V štirih letih nanese to en dan in ta se priključi februarju kot najkrajšemu mesecu. Februar je uvedel v rimski koledar cesar Numo okrog leta 700 pred Kristusom kot zadnji mesec v letu. Leta 452 pred Kristusom so pa decemviri, takratni vladarji Rima, določili, naj se februar uvrsti za januarjem kot drugi mesec v letu.

Preden je uvedel Julius Cezar v zadnjih 50 letih pred Kristusom julijanski koledar, je imel rimski februar 28 ali 29 dni, toda brez vsakega pravila. Ko je prišel na krmilo veliki imperator Julij Cezar, je sklenil dati Rimljanom koledar, ki bi bil stalen, zlasti pa lahko razumljiv. Uresničil je staro idejo o razdelitvi leta po luninih izpremembah in določil je, naj ima vsako normalno leto 365 dni, vsako četrto leto pa bodi prestopno, kar pomeni, da je za en dan daljše. Pod Cezarjevo vlado je imel februar 29 dni v navadnem, v prestopnem pa 30 dni in bil je zopet zadnji mesec v letu. V Cezarjevo počastitev je dobil peti mesec, v katerem je bil ta slavni državnik rojen, po njem ime julius.

Juliju Cezarju je sledil na prestolu cesar Avgustus in tudi on je hotel, da se en mesec v letu imenuje po njem. Avgustus je bil sicer rojen v septembru, izbral si je pa mesec pred njim, češ da je to najsrečnejši mesec za rimsko cesarstvo.

Takrat so pa nastale težave. Mesec pred avgustom je dobil ime po Juliju Cezarju in imel je 31 dni, avgust, ki si ga je izbral Cezarjev naslednik Avgustus pa samo 30. Ker pa Avgustus ni hotel dovoliti, da bi imel njegov mesec en dan manj, kakor po Cezarju nazvani prejšnji mesec, je vzel februarju ta dan in ga priključil svojemu mesecu. In od tistih časov ima februar samo 28 dni, razen prestopnih let.

Berlin pred 120 leti

Leta 1821 je bilo rojenih v Berlinu, če računamo tudi vojsko 3681 dečkov in 3415 deklic skupaj 7096 otrok. Umrla sta 5402 prebivalca ali 1694 manj nego jih je bilo rojenih. Leta 1821 je bilo pa rojenih 428 otrok več kakor leta 1820. Izmed otrok rojenih leta 1821 je bilo 1126 nezakonskih. Med njimi so bili eni trojčki in 60 dvojčkov.

Porok je bilo 1716, samomorov pa 45. Prebivalcev je štel Berlin pred 120 leti z vojsko vred 192.000, hiš pa 6550. Leta 1821 je umrl v Berlinu za kozami samo en otrok, ki ni bil cepljen. Samomorov je bilo kot rečeno 45, od teh se je 11 moških ustrelilo, 3 ženske so se obesile, 2 pa skočili skozi okno. V zapor je moralo 6793 Berlinčanov, kaznovanih zločincev je bilo 934, tatvin 1816, odgonskim potom iz mesta poslanih postopačev 363.

Radioprogram

Sobota, 15. februarja

7: Jutranji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče) do 7.45. — 12: Pisano polje, daj židane volje! (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Pisano polje daj židane volje! (plošče). — 14: Poročila, objave. — 17: Otroška ura: —17.30: Glasbeni utrinki (plošče). — 17.50: Pregled sporeda. — 18: Za delopust igra radijski orkester. — 18.40: Naša domovina v ledeni dobi (g. prof. Ciril Šlebinger). — 19: Napovedi, poročila. — 19.25: Naš ura. — 19.40: Znane koračnice (plošče). — 20: Zunanje-politični pregled (g. dr. Al. Kuhar). — 20.30: »Od Ribn'ce do Rakitn'ce«. — Nekaj starih ribniških šal izvajajo ribniški rojaki. Vmes pojo fantje na vasi in igra Veseli kvartet. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Za vesel konec igra radijski orkester.

A. E. Fielding 42

Črna mačka prinaša srečo

Roman

Farrant prvi hip ni mogel izpregovoriti, tako je bil razburjen. Pointer ga je prijel krepko za ramo in navzlic Farrantovemu odporu ga je potisnil v stransko zasebno sobico, ki jo je imel v ta namen že pripravljeno. Do tu je šlo vse dobro. Farrant je bil pa preveč srdit, da bi Pointerju ne bilo treba paziti nanj.

— Ničesar ne morete storiti, Farrant, — je zamrmral Pointer in zaprl za seboj vrata. — Imam številke teh delnic, dal mi jih je bančni ravnatelj sira Henryja. Isti ravnatelj, ki mu jih je prinesel včeraj zjutraj. Imam tudi številke delnic v vrednosti deset tisoč funtov, ki jih je dvignil sir Henry iz banke prvič. Znano je nam tudi, da ste jih hoteli prodati potom bank. Pointer se je ozrl v svoj notez in prečital imena raznih bank. — Imamo vaša pisma, poslana tem gospodom in v Strand hotel s podpisom Arnolda Gazleria Mentrobusa. In vem tudi, da ste jih pošiljali po gospodični Hughesovi, kakor sem vam že povedal. Kako mi torej mislite pojasniti to?

Farrant si je bil ta čas zakril obraz z rokami. Ko je odstranil roke, je bil bled kakor zid. Pointer ga je smatral za moža izredne telesne moči in poguma. Toda v tem trenutku mu je oboje odpovedalo. Farranta je bil obšel velik strah.

Eno roko je položil na mizo in ko jo je dvignil, je ostala na mizi vlažna sled. Farranta je bil oblil hladen pot. Izpregovoriti še vedno ni mogel.

— Neka mlada dama bi rada govorila z gospodom, — je dejal natakar na pragu.

Že pri tem, ko je Pointer prosil, da bi mu dali na razpolago sobico kraj bara, — je bil dal osebju navodila, naj odpro vsakomur, kdor bi vprašal po njem.

Vstopila je Mary Hughesova. Bila je zelo elegantno oblečena. Na pragu je presenečeno obstala. Natakar se je nasmehnil in zaprl vrata.

— Gospod Pointer! — je vzkliknila Mary presenečeno. Nisem vedela, niti na misel mi ni prišlo... obmolknila je in se ozrla na Farranta. Očividno je pričakovala, da bo spregovoril on. Farrant jo je pa gledal z izrazom strahu in groze.

Kar je planil pokonci in Pointer je videl, da zna biti prožen kakor mačka.

— Mary, domov pojdi! Pojdi in ne vrni se! — Iz njegovih oči sta še vedno odsevala strah in groza. — ne čakaj me... prosim te...

Dekle se je oziralo zdaj na enega, zdaj na drugega moža. Slednjič je vrgla ročno torbico na mizo in vzkliknila s hropečim glasom:

— Ne, tega nisi storil ti! To ni res! Ne, ti tega nisi storil!

— Ne, tega nisem storil. — Farrant jo je prijel za roko in naenkrat jo je krepko objel. — Toda... bil sem nor, nor, da si se zapletla v to ti, Mary, drago dekle, odpusti mi. Reci torej, da mi odpuščaš. Ne bova več imela prilike govoriti! — Spregovori! — Krepko jo je privil k sebi.

Mary Hughesova je nekaj časa molčala, potem je pa poskusila potisniti ga od sebe. — Kaj je bilo v teh pismih? — je vprašala. — Dejal si mi, da je v njih prošnja za službo in dokumenti... Kaj je bilo v resnici v njih? — Pravil si mi, da si toliko izgubil s smrtjo sira Henryja.

— Denar je bil v njih, — je odgovoril Farrant. — Denar, o katerem ne morem dokazati, kako sem prišel do njega. Mary, odpusti mi! Ne prosim te, da bi mi verjela, toda odpusti mi. Če bi bil vedel, kaj se bo zgodilo, bi bil raje umrl, kakor da sem te zapletel v to.

— Denar? — je ponovila Mary Hughesova obupano. — Pusti me, Ted, pusti me!: Denar! In teh dvajset funtov, ki si mi jih dal in ki sem jih danes potrošila za te cape, ali je bil tudi ta denar v pismih? — Iz oči sta ji odsevala jeza in obup.

— Ne, ta denar ni bil v pismih, — je dejal, potem se je pa obrnil k Pointerju. — Prevzamem nase vse, kar bo treba, celo več, samo da ona ne bo zapletena v to. Prisegam vam, da ni imela pojma, kaj je v pismih. Ali jo izpustite, če izpregovorim?

— Oh, nehajte! — je vzkliknilo dekle. — Tega ne morem prenesti! Tega ne verjamem! Ne! Ted, to ni mogoče! Ti nisi storil tega!

— Sedi, — je delaj Ferrant in ji primaknil stol. Potlej se je pa obrnil k Pointerju: — Dobro, pustite jo torej tu, naj sliši vse. Lahko mi verjame ali ne, bo vsaj vedela, kako stvar stoji.

XIV.

Farrantove izpovedbe

— Dobro, gospod inspektor... v lepo kašo sem zašel. In sicer zato, ker nimam dokazov za to, kar vam hočem zdaj povedati. Farrant je stal naslonjen na zid, držeč obe roki v žepih. Bil je še vedno bled. — Denar, o katerem ste me vprašali, mi je sir Henry dal.

— Kakšen denar? — je vprašala Mary Hughesova. — Preden boš govoril z njim, mi povej nekaj. Za kakšen denar gre?

— Mary vse življenje me boš sovražila, — je dejal Farrant spokorjeno. — Toda dejstvo je, — obmolknil je in se ozrl na Pointerja.

— Nadaljuj! — je dejala Mary. — Nanj se ni treba ozirati, zdaj govoriš z menoj. Kakšen denar torej? —

— Dobro Mary, — sir Henry me je obdaroval. Vedel je, da se hočeva vzeti. To sem mu odkrito povedal. In dal mi je nekaj denarja, da bi ga investiral v staje na Irskem. To pa ni bila gotovina, temveč vrednostni papirji, ki jih je bilo treba šele prodati.

— Papirji? — Kakšni papirji? je vprašalo dekle radovedno.

Urejuje Josip Zupančič // Za Narodno tiskarno Fran Jeran // Za upravo in inseratni del lista Oton Christof // Vsi v Ljubljani